ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3941 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 17/1 ՄԱՐՏ 1899 18 ՇԵՎՎԱԼ 1316 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

در علیه غلطه ده (آره ولك) غزته سی اداره خانه سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղրշ
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոքրայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան:

20 ՓԱՐԱ.

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երկու շաբաթէ ի վեր Ֆրանսան յուզող ու տագնապեցնող ներքին դէպքերն ու խնդիրները առաջ չբերին այն հիմնական ծանր հետեւանքները զորս գուշակելու փութկոտութիւնը ունեցեր էին լրագրողները, միամտօրէն կամ չարամտօրէն: Ֆելիքս Ֆօրի մահուան յաջորդ օրը, Բարիզեան քանի մը թերթեր կը հարցնէին թէ «վաղը ի՞նչ ձեւ պիտի առնէ արդեօք երկրին կառավարութիւնը», մինչ Պերլինի լրագիր մըն ալ Պուլանժէական դէպքերուն կրկնումը կանխատեսելու չափ առաջ կ'երթար: Պզտիկ ու տկար փորձ մը եղաւ, իրա՛ւ, ամբոխէն օգտուելու համար, բայց Նախագահական ընտրութեան օրինաւորապէս կատարումը, իշխանութեանց փոխանցումը, Պ. Լուպէի պատգամագրին առաջ բերած ապահովիչ տպաւորութիւնը, եւ վերջ ի վերջոյ Խորհրդարանին քուէով երեսփոխան Բոլ Տէռուլէտի եւ Մարսէլ Հապէռի դատի ենթարկուիլը այնպէս արագ կերպով յաջորդեցին իրարու, որ չարամիտնե՛րն ալ միամիտնե՛րն ալ ապշած մնացին: Եւրոպական ուրիշ երկիրներու գրեթէ բոլոր մեծ թերթերը համակրանքով խօսեցան այս առթիւ Ֆրանսայի նկատմամբ, յայտարարելով թէ Հանրապետութիւնը զօրաւոր հիմերու վրայ հաստատուած է: Պ. Լուպէ շատ պատեհօրէն կը չեշտէր ուրեմն այս պարագան, ըսելով իր պատգամագրին մէջ թէ վեհաժողովին քուէարկութիւնը նոր հաւաստիք մը տուաւ Ֆրանսայի հանրապետական հաստատութիւններուն ամրապնդութեանը:

Օտար թերթերը, ընդունելով այս իրողութիւնը, միեւնոյն ատեն կը շնորհաւորէին Վերսայլի Ազգային ժողովը իր շնորհքով ընտրութեանը համար: Այնպէս որ, տարօրինակ երեւոյթի մը հանդիսատես եղաւ Ֆրանսա. մինչ իր Նորընտիր Նախագահը ընդհանուր յարգանքի կ'արժանանար օտար պետութիւններուն ու մամուլին կողմէ, իր թերթերուն մէկ մասը կը փորձէին վատահամբաւել անոր անձը, ամէն տեսակ խենդ ու խելառ հրատարակութիւններով: Սպասուած տպաւորութիւնը չունեցան սակայն ասոնք, քանի մը օրուան ժամանց միայն պատճառելով պուլվառներու ժողովուրդին, որ լաւագոյն զգացումներու եկաւ, ճանչնալով Պ. Լուպէի ուղղամիտ հանրապետական մը ու ժողովուրդի պարկեշտ զաւակ մը ըլլալը, զոր «կեցցէ»ներով կը մեծարէ հիմակ:

Երբ ժողովրդային անդիմակից ցոյցերը կը կատարուէին փողոցներուն մէջ, անդին Խորհրդարանական կուսակցութիւններուն մէջ տեղի կ'ունենար փոփոխութիւն մը որ բաւական ուշադրութիւն գրաւեց: Պ. Պարթու, ներքին գործոց Նախկին Նախարարը, կը հրաժարէր յառաջդիմականներու պետի պաշտօնէն, կարծիքներու անհամաձայնութեան պատճառով: Այս անհամաձայնութիւնը առաջ կու գար այն միեւնոյն պատճառէն որ ամէն դէպքերու սկզբնապատճառն է Ֆրանսայի մէջ, մէկ-երկու տարիէ ի վեր. Տրէյֆիւսի խնդիրը. այն օրէն որ Պ. Պարթու Երեսփ. Ժողովի բեմէն՝ վերադատութեան Նպաստաւոր խօսեցաւ՝ գժտութիւն ինկաւ մէջերնին: Այս անգամ, Նախագահական ընտրութեան միջոցին, երբ Պ. Պարթու յայտնի համարձակ կերպով ընդդիմացաւ Պ. Մէլինի ընտրելութեան զոր կը պաշտպանէին յառաջդիմականները, գժտութիւնը կատարեալ եղաւ եւ Նախկին Նախարարին հրաժարումը կուսակցապետութենէ՝ անխուսափելի դարձաւ: Յառաջդիմականները, իրենց հակառակորդներուն ենթադրութեան հակառակ, չկազմալուծուեցան այս պատճառաւ, եւ Պ. Մէլինի շուրջը համախմբուեցան զոր իրենց ատենապետ ընտրեցին, մինչ Պ. Պարթու ալ իր հետ առնելով Պ. Բուանքարէն եւ իր Նախկին պաշտօնակիցներէն ու համախոհներէն մէկ քանին, նոր կուսակցութիւն մը կազմելու կ'աշխատի:

Օրուան մը պէտքն է սակայն Խորհրդարանական կուսակցութեան մը փոփոխումը Ֆրանսայի համար, ուր անոնցմէ աւելի ուշադրութիւն կը գրաւեն ժամանակէ մը ի վեր Տրէյֆիւսի խնդրին շուրջը կազմուած դաշնակցութիւնները, որոնց եռուզեռ գործունէութեան սահման մը դնել կը խորհի այլ եւս կառավարութիւնը, զանոնք լուծելու միջոցները խորհելով լրջօրէն՝ ինչպէս կը ծանուցանէր երէկ հեռագիր մը Բարիզէն: Այս արմատական տնօրինութեան նախապատրաստութիւնն էր, կերպով մը, Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան երկու պետերուն ձերբակալումն ու բանտարկութիւնը, որ անոր գրագէտ անդամներուն մեկուսացումը առաջ բերաւ՝ զանազան պատրուակներու տակ:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԷՄՔԵՐ

ՍՈՒՃԻ ՊՕՂՈՍ ԱՂԱՆ

Հայ գրավաճառութեան ու լրագրավաճառութեան ամէնէն ժողովրդական տիպարներէն մէկն էր Սուճի Պօղոս աղան, որուն մահը ծանուցինք երէկ, այնչափ մը՝ որչափ որ կրնայինք ընել վերջին պահուն ստացուած լուրի մը համար: Լրագրավաճառութեան հոգին էր այդ կարճնուկ ծերուկը՝ որուն անունը, եթէ չեմ սխալիր, կէս դարու մօտ շրջանով մը կապուած է Պոլսոյ հայ մամուլին պատմութեան: Գործին մէջ ամէնէն աւելի եփած արհեստաւորը դարձած էր իր երկար տարիներու փորձառութեամբը եւ հոգին իսկ ըլլալով հայ լրագրավաճառութեան, տեսակ մը բարոյական արհեստապետի դերը ստանձնած էր բոլոր միւս լրագրավաճառներուն վրայ: Լօլօ չէր ըլլար իրեն. ասիկա կը խոստովանէին բոլոր իր արհեստակիցները՝ որոնց ամէնքն ալ անպատճառ հաշիւ մը պիտի ունենային իրեն հետ եւ որոնց ամէնուն ալ ակնածանք կ'ազդէր իր սովորաբար խիստ դէմքով: Լրագրավաճառութեան արդէն իսկ մանուածապատ արհեստին բոլոր trucները ծանօթ էին իրեն, եւ ինքը, ժպտուն դէմքով մը՝ որուն վրայէն բարութեան դրոշմը չէր պակսեր բնաւ, հաճոյք կը զգար զանոնք սորվեցնելով նորեկներուն՝ որոնք առեւտուրին դադրած ժամերուն մանաւանդ, միշտ իր պզտիկ խանութին շուրջը կը հաւաքուէին:

Ինծի համար սակայն, Սուճի Պօղոսի անունը հին յիշատակներ կ'արթնցնէ, որոնց միամիտ ու հաճոյալի ծրարը կը քակեմ այս պահուս, տղայութեանս զուլալ ու անդիմակից օրերուն մէջ վնտռելու համար կարգ մը պզտիկ մանրամասնութիւններ, որոնք այդ անունին կը կապուին: Վերջին ծայր ընթերցասէր տղաքներու պզտիկ խումբ մըն էինք ան ատեն, միեւնոյն դպրոցի աշակերտներ ու մինչեւ այսօր ալ դեռ ամուր յարած իրարու. այդ տղու օրերուն՝ ուր կեանքին անդիմակ յոյսերով ու երազներով միայն կ'ապրէինք, ամէնէն սիրելի հաճոյքնիս էր շաբթուան մէջ տասը քսան բարանելով հաւաքուած քանի մը ղրուշը միացընելով, օր մը բացակայիլ դպրոցէն ու խմբովին Պոլիս՝ գրավաճառներուն դիմել: Ուխտագնացութեան օր մըն էր այդ օրը մեզի համար. ամբողջ շաբաթը պատրաստութիւններ կը տեսնէինք եւ անգամ մը Պոլիս անցնելէ ետքը ալ կը սկսէինք կարգաւ այցելել բոլոր գրավաճառները որոնք աւելի ձանձրոյթ կրնային սուսել մեզմէ քան թէ շահ, քանի որ մենք ալ չէինք գիտեր թէ ունեցած փոքրիկ գումարնիս, —գրեթէ միշտ հինգ ղրուշէն ալ քիչ,— ո՛ր գիրքին յատկացնենք. Ցանկեր ինկած էին ձեռքերնիս ու կարգ մը անգտանելի գիրքեր կը խնդրէինք գրավաճառներէն՝ որոնցմէ, այդ տեսակ պարագաներու մէջ, սա անփոփոխ պատասխանն էր որ կ'ընդունէինք միշտ.

—Պօղոս աղան կարելի է ունի, Սուճի Պօղոսին գացէք....

Եւ շարունակ լսելով այդ անունը, Սուճի Պօղոս աղան կ'երեւակայէինք գրավաճառի հսկայ հաստատութեան տէր մէկը՝ որուն սակայն նոյն իսկ հասցէն չէինք խնդրեր, գրպաններնուս համեստ գումարին վրայ մտածելով: Եւ որչա՜փ երազներ, այդ անունին շուրջը՝ որ կամաց կամաց մոգական հանգամանք մը ստացած էր մեր աչքին: Շատերնիս կ'երեւակայէինք այդ մարդուն զաւակը ծնած ըլլալ, միշտ անբաժան իրմէ, գիշեր ցերեկ իր գիրքերուն հետ ու կը մտածէինք սին հաճոյքին վրայ զոր պիտի զգայինք իր ահագին հաստատութեան գիրքերու շարքը խառնշտկելով: Չեմ գիտեր միւս ընկերներս, բայց գէթ ես, ասկէ աւելի հմայիչ երազկոտութիւն մը ունեցած ըլլալս չեմ յիշեր բնաւ:

Արձակուրդի մէջ էինք, ու բնական է որ մեր խումբը ցրուած էր հոս ու հոն. շատերնուս ընտանիքը գիւղերը գացած էին օդափոխութեան, ու մենք ալ Սկիւտար քաշուած էինք քանի մը ամիս: Իրիկուն մը, հօրեղբայրս հիւր եկած էր մեր տունը, յաջորդ օրը խմբովին Մեծ Ջամլըճա երթալու համար, որուն կանանչորակ կողերն ի վար արդէն անցուցած էի մանկութեան օրերուս մեծ մասը: Այդ շաբաթը ամբողջ հօրեղբայրս չհամձնեցաւ մեզմէ, մեկնած օրը գիս երջանկացնելով տասը ղրշ.ի նուէրով մը՝ որուն չափ գումար մը դեռ ձեռքս չէր անցած մինչեւ այն ատեն: Ալ անկարելի էր գիս վար դնել Սկիւտար՝ որուն վայրի ու աւելի սրտի մօտիկ բնութիւնը այնչափ հրճուանք կը պատճառէին սակայն ինծի. կուլայի, կը պոռայի որ գիս կրկին Բերա տանին, հաստատ մտադրած ըլլալով դրամս չվատնած մէջ մը այցելել այդ Սուճի Պօղոսին՝ որուն հսկայ հաստատութեան վրայ հիւսած երազներուս թելը չէր հատած դեռ: Տանը չփացած տղան էի եւ չէին ուզեր գիս կոտրել. նոյն օրը հօրեղբօրս հետ Բերա անցայ, ուր ի զուր հին ընկերներէս մէկը վնտռեցի՝ միկտեղ Պոլիս անցնելու համար. որովհետեւ դեռ բաւական համարձակութիւն չունէի մինակս Սուճի Պօղոս աղային երթալու: Փնտռտուքներէս յուսահատ, ստիպուեցայ մինակս անցնիլ կամուրջէն եւ հոս ու հոն հարցնելէ ետքը վերջապէս գտայ այդ այնչա՛փ երազուած հսկայ հաստատութիւնը՝ որ մեր թաղին այնչափ ծաղրուած կօշկակարի կրպակէն ալ պզտիկ էր:

Գիրուկ, կարծես գինովութենէ ուռած դէմքով ու թափթփած հագուստներով մէկը կծկտած էր խանութին անկիւնը, որուն մէջ աչքերս պարապ տեղը սակայն գիրքերու երեւակայուած շարքը կը փնտռէին. կրպակին առաջքը, չուաններն ի վար քանի մը լրագիրներ միայն կախուած էին եւ մարմարի մը վրայ ալ ջրավաճառի մը կազմածը կար, գաւաթներ, պնակներ ու լօխումով լեփ լեցուն բիւրեղէ աման մը: Չէի ուզեր հաւատալ. ա՞ս էր ուրեմն այդ համբաւաւոր Սուճի Պօղոս աղան, որ միւս գրավաճառներուն չունեցած գիրքերը պիտի ունենար: Եւ այս տարակոյսներով էր որ հարցուցի իրեն.

—Գաղտնիք Բարիզի ունի՞ք....

—Ես չունենամ նէ ո՞վ պիտի ունենայ պատասխանեց հպարտ ու քիչ մը խիստ շեշտով:

Եւ անկիւնէ մը՝ զոր չտեսայ բնաւ, ութը հատոր գիրքերը բերաւ առջիս, նախապէս անոնց վրայ դիզուած փոշին վերարկուին թեւովը սրբելէ ետքը: Հպարտ ըլլալու կարգը ինծի եկած էր, ու շարժուձեւով մը՝ զոր միշտ խպնելով պիտի յիշեմ, իմ երկու չիլ քառորդներս դրի մարմարին վրայ, մնացորդը ետ պահանջելով: Բնաւ չզգացուց ըրածս. աննշմարելի ժպիտ մը միայն պտուտքեցաւ իր լայն դէմքին վրայ եւ ոսկիէն աւելի արժէք ունեցող գիրքերը ինծի յանձնեց երկու քառորդներուս փոխարէն՝ անոնց քառասուն փարան ալ ինծի ետ տալով: Տղայ էի, եւ կը մտածէի թէ արդեօք չէ՞ր խաբած գիս. եւ տունը, հօրեղբօրս հարցնելէ ետքը միայն կրցայ հասկնալ որ չէ՛ թէ միայն խաբուած չէի, հապա նոյն իսկ երախտագիտութեան ահագին ալ պարտք մը ունէի այդ մարդուն՝ որուն խանութը չմոռցայ սակայն անկէ ետքը:

Վերամուտին առաջին օրն իսկ բոլոր ընկերներս գիտէին այս պարագան. ու Սուճի Պօղոս աղան միայն գոյութիւն ունէր մեզի համար, եւ հաւաքած դրամնիս միշտ իրեն կը տանէինք ամէն շաբթու, փոխարէնը միշտ կրկին արժէքով գիրքեր ընդունելով: Ինքը իր նախասիրութիւնները ունէր. լաւ գիրքեր կը ներկայացընէր միշտ մեզի, եւ երբ վէպի մը անունը տալով մերժէինք իր առաջարկածը, իր կէս բարի ու կէս խիստ ձայնով կը պոռար երեսնուս վրայ.

—Ձեզի ասիկա առէք կ'ըսեմ կոր. ասիկա մարդ կ'ընէ ձեզի:

Միեւնոյն բանը նաեւ լրագիրներուն համար ալ: Ան ատեն իր ամէնէն աւելի մեզի տալ ուզած թերթերն էին Եղիա Տէմիրճիպաշեանի Երկրագունտը եւ Վիեննայի Մխիթարեաններուն Հանդէս Ամսօրեայն: Առաջինէն քիչ բանի կրնայինք թափանցել, իսկ երկրորդէն բնաւ չէինք կրնար դեռ բան մը հասկնալ, բայց կը պարտաւորուէինք գնել՝ վախնալով որ չլսենք իր բարի ու միանգամայն խօժոռ ձայնը՝ որով կ'ըսէր՝ միշտ ծայրը չշեշտելով.

Ձեզի ասիկա առէք կ'ըսեմ կոր. ասիկա մարդ կ'ընէ ձեզի:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

(1800 էն 1875)

Կ. ՊՈԼԻՍ

Գ.

Ե. Քանակագէտներ եւ գիտուններ.—Գէորգ Միւհէնտիս երկրաչափ եւ տոմարագէտ որ 1820ին տոմարագէտ Մատթէոս դպիրի հետ Տօռագտէրի հաշիւը ճշդած է (*).—Խաչատուր Պարտիզպանեան (1809-1856) քանակագէտ գիտուն, ուսուցիչ իտալերէնի եւ քանակագիտութեան՝ Իւսկիւտարի Ճեմարանին մէջ. երկիցս հայ ուսանողներու խումբեր տարած է Բարիզ, ուր անոնցմէ ոմանց Մենթորի դերը կը կատարէր:—Գրիգոր Աղաթօն (1823-1868), հաշուագէտ-տնտեսագէտ, երկրագործ, կազմակերպիչ Թղթատարութեան եւ հեռագրութեան Թուրքիոյ, խնամակալ Շահնազարեան վարժարանի:—Գէորգ Սթիմարաճեան, երկրագործ, ընկեր Գրիգոր Աղաթօնի. երկրագործական պաշտօն վարած է միշտ:—Սիմոն Միքայէլեան, քաջահմուտ քանակագէտ եւ աշխարհագէտ, կրթական տեսուչ Կ. Պոլսոյ հայ վարժարաններու. նշանաւոր են իր երկու հատոր Ընդարձակ Թուաբանութեան գործը եւ Աշխարհագրութիւնը (մ. 1877):—Ղազարոս Եաղըճեան Սկիւտարցի. աշակերտ առաջին Ճեմարանին, դասակից Սիմոն Միքայէլեանի, քաջահմուտ ուսուցիչ քանակագիտութեան:—Յարութիւն Թիւլեան, Բասկալ մականուանեալ, ուսուցիչ քանակագիտութեան եւ աշխարհագէտ (մ. 1898):—Տիւրկէլեան Բարսեղ, ուսուցիչ քանակագիտութեան եւ տոմարակալութեան:—Ներշապուհ, ուսուցիչ քանակագիտութեան:—Վահանեան Յովհաննէս գրած է քիմիաբանութիւն մը, եղած է դատական նախարարի խորհրդական:—Աբեթիկ Նէվրուզ, քանակագէտ, թարգման ռուսաց դեսպանատան (մ. 1898):—Կարապետ Պարգաչ, ելեւմտագէտ:

Զ. Տաճկաբաններ.—Հիւնքեարպէյէնտի Տէր Յովհաննէս Սէլիսի մականուանեալ (1774-1837) ունի թուրք լեզուաւ ընտիր բանաստեղծութիւններ:—Պետրոս Միրա Խորասանճեան, նշանաւոր գրագէտ Թուրքերէնի:—Հէքէթիկ Հօճա, նշանաւոր ուսուցիչ Թուրքերէնի եւ արաբագէտ:—Նշանաւոր տաճկաբանի համբաւ վայելած են նաեւ Խալիֆ Կէօնճեան, Գէորգ Գըրիգորեան՝ Պատրիարքարանի Թուրքերէնի քարտուղար, Օգսէն Հօճա, Պօղոս Հօճա, Աթանաքիւլ Արապեան:—Զամիչ Յովհաննէս էֆ. երբեմն նախարար հասարակաց շինութեան, քաջավարժ գրագէտ Թուրքերէնի:

Է. Եւրոպական լեզուներու հմուտներ.—Խաչատուր պատուելի Պարտիզպանեան, հմուտ իտալերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներու. քանակագէտ եւ գիտուն ալ էր Պարտիզպանեան պատուելին (1809-1856):—Նիկողոս Զօրայեան, զոր իբր հայկաբան, գրագէտ եւ իմաստասէր ճանչցանք, հմուտ էր նաեւ ֆրանսերէն եւ իտալերէն լեզուներու:—Տիլլիթճեան Յակոբ, ուսուցիչ ֆրանսերէնի (մ. 1896). իր գրածներէն յիշատակելի Վարչութիւն ընդհ. ազգաց գործը:—Աւետիս պատուելի Սադակեան, անգլիագէտ:—Բասկալ Մոմճեան, անգլիագէտ:—Տէր Յովհաննէս Հիւնքեարպէյէնտեան, քաջ հայկաբան էր եւ քաջահմուտ հելլէնագէտ:—Յակոբ Կրճիկեան, Լողոթէտ ազգային Պատրիարքարանի, թարգման Բարիզի օսմանեան դեսպանատան եւ ապա գործակատար քաջահմուտ ֆրանսագէտ էր:—Յովհաննէս Խորասանճ, ընդհ. քարտուղար արտաքին գործոց օտար թղթակցութեանց դիւանին. Գրած է ֆրանսերէն հատոր մը:—Տօքթ. Սէրվիչէն էր քաջավարժ գրագէտ ֆրանսերէնի եւ իտալերէնի:—Յակոբ Ոսկան, ուսուցիչ ֆրանսերէնի եւ հայկական քերթող:—Թորոս Նազարեան, անգլիագէտ:—Յարութիւն Անդրէասեան, ֆրանսագէտ:—Թովմաս Թէրզեան, ուսուցիչ ֆրանսերէնի:—Նորայր Բիւզանդացի, ֆրանսագէտ, բառագէտ:

Ը. Երաժիշտներ.—Սարկաւագ Պօղոս, Խասգիւղցի, երաժշտապետ:—Տիրացու Համբարձում, պապա մականուանեալ, երաժիշտ, ձայնագիր, հեղինակ հայերէն գրաւոր ձայնագրութեան (1768-1839). Պապա Համբարձում շատ աշակերտներ հասուց, որոնցմէ նշանաւոր եղան՝ Աբրիսողոմ Իւթիւճեան, Արիստակէս Յովհաննէսեան, Տիրացու Գաբրիէլ Երանեան, եւ այլն, որոնք իրենց վարժապետին գործը կատարելագործեցին: Պապա Համբարձում եւ իր աշակերտները հայկական նօթագրութեամբ գրեցին արեւելեան եղանակներ:—Գէորգ Միւհէնտիս, զոր ճանչցանք իբրեւ քանակագէտ եւ տոմարագէտ էր նաեւ քաջավարժ երաժիշտ:—Յովհ. Միւհէնտիսեան, նախորդին որդին, քաջավարժ երաժիշտ էր:—Յիշատակութեան արժանի են, Պետրոս վարժապետ Օրթագիւղի, Խարթալցի եւ Յովհ. Գումգաբուի, Մինէճի տիրացու Յովհաննէս Պալաթու, Տիրացու Աբրիսողոմ Իւթիւճեան, Տիրացու Արիստակէս Գումգաբուի, նշանաւոր երաժիշտ եւ ձայնագէտ, աշակերտ Պապա Համբարձումի. ծաղկեցուցիչ եկեղեցական երգեցողութեան. ունեցաւ շատ մը աշակերտներ (մ. 1878):—Երանեան Գաբրիէլ (մ. 1863), նշանաւոր երաժիշտ. եւրոպական ձայնագրութիւնն ու նօթագրութիւնը մեր մէջ մտցնողներուն գլխաւորը եւ առաջինը եղած է:—Նիկողոս Հանէնտէ, Թօփ գաբուի:—Նիկողոս Թաշճեան (մ. 1890), ուսուցիչ երաժշտութեան եւ հմուտ հայկական ձայնագրութեան:—Չուխաճեան (մ. 1898), տաղանդաւոր երաժիշտ, դաշնակահար եւ հեղինակ բազմաթիւ օբէրէթներու: Հրատարակած է երաժշտական հանդէսներ:

Թ. Արուեստագէտներ.—Կիւմիւշեան Յակոբ եւ Երուանդ Ոսկանեան, ճարտար քանդակագործ եւ արձանագործներ, Իտալիա ուսած:—Շիշմանեան Յովակիմ, Մելքոն Տիրացուեան եւ Արապեան, ճարտար նկարիչներ Վենետիկ ուսած:—Աբրահամ Սագայեան եւ Միւհէնտիսեան Մկրտիչ նկարչութիւն սորված են Բարիզի մէջ:—Յովսէփ Հիւրմիւզ, Արճեան Յովսէփ, Վիչէն Միւթէվէլլի, Յովհաննէս Պամաճեան, Յովսէփ Աղնաւոր ճարտարապետներ՝ Վենետիկ ուսած, որոնցմէ առաջինը Հռոմ ալ գացած է իր արուեստը կատարելագործելու համար:—Պիլէզիկճեան Յարութիւն, Մելիքեան Յակոբ, Սերվէրեան Ստեփան Բարիզ ուսած են: Գրիգոր եւ Կարապետ Պալեանները ինքնուսոյց նշանաւոր ճարտարապետներ են (1): Կարապետ Պալեանի տղաքը Նիկողոս, Յակոբ եւ Սարգիս պէյերը եղան նշանաւոր ճարտարապետներ. այս վերջինը Բարիզի մէջ ուսած է: Սերվէրեան Ստեփանի որդին Յարութիւն Սերվէրեան ալ վայելած է նշանաւոր ճարտարապետի համբաւ, ինչպէս նաեւ Լօրտէք Մինասը: Պետրոս Սրապեանց նկարիչ, Հռոմի մէջ ուսած:—Տէլէմաք Եքսէրճեան եւ Ռաֆէլ Պէհզատ նկարիչ:—Ապտուլլահ եղբայրներ արքունի լուսանկարիչ:—Թահտաճեան գեղագիր: Յիշատակենք վերջապէս հաճի Մկրտիչ՝ քաջավարժ ճարտարապետի ուրուագծող: Հոս պարտինք նաեւ յիշատակել Քէմհաճեան՝ քաջավարժ կահագործ քանդակագործը, որ ի մէջ այլոց Անգլիոյ դեսպանական ամարոցը շինած է:

ՍԱՆԱՍԱԿ ՔԱՆԱՍԷՐ

(*) Աւելի ԺԸ դարու մարդ կրնար համարուիլ:

(1) Պալեաններու նախահայր հաճի Պալիկի օրէն արքունի ճարտարապետութիւնը Պալեաններուն կ'անցնի: Հաճի Պալիկի որդին Գրիգոր, ճարտարապետն է հոյակապ շէնքերու: Ետոյ կ'անցնի ասոր տղուն՝ Կարապետ ամիրայի եւ իր զաւկին՝ Նիկողոսի որ Օրթագիւղի մզկիթին եւ ուրիշ մեծ շէնքերու ճարտարապետը եղած է: Արքունի ճարտարապետութիւնը այնուհետեւ կ'անցնի Կարապետ խալֆայի եւ իր երկու կրտսեր զաւակներուն՝ Յակոբ եւ Սարգիս՝ որոնք շինեցին Վոսփորի վրայ փառաւոր շէնքեր:

Սարգիս պէյ դեռ ողջ է եւ արքունի ճարտարապետ կը մնայ: Հայ ճարտարապետները ընդհանրապէս իրարմէ կ'ուսանէին յաջորդաբար. մեր յիշատակածներէն քիչեր գացած են Եւրոպա:

ԱՏԱՓԱԶԱՐԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Հայ կինը:—Իգական սեռի դաստիարակութիւնը.—Կանանց Ընկերութիւններ:

Ատափազար չաբթը երկու օր — ուրբաթ եւ երկուշաբթի — իր տեսակ մը տօնավաճառը ունի, որու միջոցին՝ շրջակայ գիւղերու եւ աւաններու բնակիչները մեծ մասով շուկայ կու գան իրենց առուտուրներուն համար: Այդ պազարի օրերուն ուշադրութիւնս գրաւած է ամէնէն աւելի քաղքեցի հայ կիներու առեւտրական կեանքը որ անոնց ընտանեկան-տնտեսական յատկանիշը կ'արտաբերէ:

Շուկային մէջ մասնաւոր վայր մը (Զօրապ-Պազար՝ որ Հայուհիներու նախաձեռնութեանը կը պարտի իր գոյութիւնը,) կամ աստին անդին կը հանդիպիս հայ կիներու, որոնք իրենց դրկիցներու ձմրան երկար գիշերներուն հիւսած գուլպաները ի վաճառ կը հանեն, շատ մը ծոյլ էրիկ մարդերու հետ հրեայ մանրավաճառներու ալ նախանձը գրգռելու աստիճան յաջողակութեամբ: Այս երեւոյթը մեր միջավայրին համար իր աչքի զարնող հակազդեցութիւնը ունի սակայն ընտանեկան բարքերու վրայ:

Հայ կինը եկեղեցասէր ալ է հոս, կրնամ ըսել եկեղեցամոլ, ո՛չ թէ գլխաւորաբար գիտակից կրօնասիրութենէ դրդուած կամ կանացի սրտերու յատուկ ջերմեռանդութենէ առաջ եկած, այլ գուցէ, բամբասանքի՝ իրարու հետ տեսնուելու ասկէ յարմար ժամադրավայր մը չըլլալուն, վասն զի գիտնալու է որ հոս ընտանեկան յարաբերութեանց շրջանակը շատ անձուկ է. է՛հ, ինչո՞ւ ուրեմն մեղադրենք հայ տիկինը՝ իր աղջիկ կամ մանչ զաւկին նշանտուքը եկեղեցիի վերնատան կամարներուն տակ երկնելուն համար:

Ընդհանուր առումով, հոս կիները գործունեայ են եւ ժիր օժանդակ իրենց տնական ապուստին բարուոքման: Շերամի գործը — որ մեծ հասոյթի աղբիւրներէն մէկն է քաղքիս — գրեթէ ամբողջութեամբ մինակ կանանց ուսերուն վրայ բեռցած է. չի քաշուիր ան ո՛չ դաշտի աշխատութենէն, ո՛չ ալ մանարաններու մէջ օրն ի բուն տոկուն աշխատասիրութեամբ մը մանելէ:

Այս հպանցիկ ակնարկներէն ինչպէս կ'երեւայ, ընդհանրապէս չարքաշ՝ տոկուն նկարագիր մը ունին անոնք. նկարագիր մը որուն շնորհիւ մեր ընտանեկան բարքերու մակարդակը բարձրացնելու համար միակ պակսած բանն է քչիկ մը ողջմտութիւն, որով փոխանակ այս գործնական նկարագրին, —բոլորովին նեղհակ՝ աղջկանց վարժարաններու մէջ վերացական մտքեր պատրաստող ուղղութեան մը հետեւելու, որ տեսակ մը վիժած՝ կամ ինչպէս սովորութիւն է հոս ըսել, «ո՛չ աստենի ո՛չ անդենի» սերունդ մը կը հասցնէ, — լուրջ ու դրական ծրագրի մը հետեւինք: Արդեօք ժառանգականօրէն մեր իգական սեռին ունեցած այս քիչ մը խրախուսիչ բնոյթն ալ խորթացնելու մեղապարտ ճիգ մը չէ՞ որ կ'ընեն յաւէտ անապարծութեամբ մեր կրթական վարիչները:

Չմոռնամ յիշատակել նաեւ թէ Ատափազարի Հայուհիները՝ իւրաքանչիւր թաղի մէջ կիրակնօրեայ լսարաններ ունին, ուր իրենց մէջէն ձեռնհասները Ս. Գրոց ընթերցանութիւն եւ հրահանգիչ բանախօսութիւններ կ'ընեն: Կանանց այս լսարանական ընկերակցութիւնները հնաւանդ սովորութեան մը կարգը անցած են եւ բարքերու մէջ իրենց անհրաժեշտ յատուկ տեղը ունին այլ եւս:

Կիները՝ իրենք իրենց մէջ ունեցած են չահու եւ դպրոցասիրաց ընկերութիւններ ալ, որոնց հասոյթով ի նպաստ վարժարաններու կալուածներ գնուած են. Սակայն այս առթիւ կը ցաւիմ որ ստիպուած եմ դարձեալ պարզել աստանօր մասնաւոր թաղի մը թաղականութեան անարդարանալի ձգտումները. այն է թէ փոխանակ արդէն գոյութիւն ունեցած կանանց ընկերութիւն մը քաջալերելու որ շարունակեն ու իրենց դրամը բաւականաչափ եղած ատեն միայն գործածեն, ընդհակառակը այժմէն սկըսած են անոնց ունեցած 20—25 ոսկիի չափ գումարը առնելու ջանք չխնայել իբր թէ ի նպաստ մանկապարտէզի (¹), որով անտարակոյս այդ ընկերութիւնը պիտի քայքայուի լմննայ: Կը համարձակիմ անցողակի հարցնել ուրեմն թէ՝ ի՞նչ հարկ կէս ճամբան չեղեցնելու զանոնք իրենց նպատակէն. այնչափ դժուա՞ր է միթէ իրենց 20—25 ոսկիի պէտքը (եթէ ունին) հոգալ ուրիշ միջոցով:

(¹) Իրենց հրապարակաւ խոստովանութեանը համաձայն՝ բոլորովին թոշակաւոր մանկապարտէզի մը համար, ի՛նչ իրաւամբ հանրային նպաստի կը դիմեն:

Անպատշաճ չհամարուի Թող յիշելս թէ՝ մեր միջավայրին անյարմար, մեր կենսական պէտքերուն հետ անհաշտ ուղղութեան մը կը հետեւինք հոս արական սեռին դաստիարակութեանը համար ալ. կրթական պիտանէնին չի ներեր արդէն. անոր բացերը—դասական բացատրութիւն մը գործածելով,—երկրաչափական յառաջատուութեամբ կը բարդուին ու չեմ գիտեր դեռ ինչո՞ւ կը յամառինք չենք չընորհք գործնականը ձգելով վերացականին հետամուտ ըլլալ։

Քաղքիս ազգայիններուն կրթական վիճակը բարւոքելու եւ զանոնք յառաջդիմութեան մէջ մտցնելու համար, ինչպէս կ'երեւայ՝ արական և իգական սեռերու մէջ ալ հաւասարապէս առ այն հարկ եղած եռանդն ու օժանդակութեան ոգին անպակաս են, որով ազգ. պաշտօնական մարմիններու բաժինը կը միայ լոկ նախաձեռնութիւն և խղճամիտ առաջնորդութիւն մը ընել երիտասարդութեան հետ ձեռք ձեռքի տուած։

Ատաբազար 15 փետր. * * *

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ.— Մասգաթի խնդիրը.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ հինգշաբթի օրը Պ. Լապուշէր Հնդկաստանի նախարար Լորտ Ճորճ Համիլթընէն տեղեկութիւն ուզելով Մասքաթի խնդրին վրայ, ըսաւ.

«Կ'ուզեմ հարցնել Հնդկաստանի նախարարին թէ իրա՞ւ է որ Օմանի վեհապետը Ֆրանսայի տալ առաջադրած արտօնութիւնը ետ առեր է անգլիական ծովակալին այն սպառնալիքին վրայ թէ պիտի ռմբակոծէ անոր մայրաքաղաքը։ Կ'ուզեմ նաեւ սա հարցումներն ընել.— Ի՞նչ էր զլրցուած արտօնութեան հանգամանքը։ Անգլիական ծովակալը առաջուընէ իր մտադրութիւնները հաղորդա՞ծ էր ֆրանսական կառավարութեան։ Կա՞յ դաշնագրութիւն մը որով Օմանի կառավարութիւնը յանձն առած ըլլայ իր երկրին ո և է մասը օտար կառավարութեան մը վարձու տալու համար նախապէս ստանալ Անգլիոյ արտօնութիւնը։ Ֆրանսայի և Անգլիոյ փոխադարձ յարաբերութիւնները Օմանի հետ, կարգադրուած չե՞ն 1862ին կնքուած դաշնագրութեամբ մը որով երկու տէրութիւնները փոխադարձաբար յանձն կ'առնեն յարգել Մասքաթի վեհապետներուն անկախութիւնը։ Անգլիոյ կառավարութիւնը մասնաւոր իրաւունք մը պիտի պահանջէ քոնթրոլ մը կատարելու Օմանի վեհապետին վեհապետական իրաւունքներուն կիրառմանը վրայ, իրաւունք մը զոր միւս մեծ տէրութիւններէն ոչ մէկը ունի։»

Լորտ Ճորճ Համիլթըն պատասխանեց.

«Առաջին հարցումին պատասխանելով պիտի ըսեմ թէ Օմանի վեհապետին տալ ուզած արտօնութիւնը հակառակ էր դաշնագրութեան և տեղի չունեցաւ։ Այդ մասին հեռագրական համառօտ տեղեկագիրներ միայն ստացայ, որով նոր մանրամասնութիւններ տալու համար պէտք է սպասեմ թղթաբերին։ Տրուելիք արտօնութիւնը սա է թէ Պէնտէր-Խասըը բերբեւ ածուխի կայան ֆրանսական կառավարութեան կը տրուի վարձքով։ Անտիկա հնդկական կառավարութեան և Մասքաթի վեհապետին միջեւ կարգադրուելիք խնդիր մըն է և ոչ թէ հնդկական կառավարութեան և ուրիշ տէրութեան մը միջեւ։ Պէտք է գիտնալ նաեւ թէ հնդկական կառավարութեան բնաւ տեղեկութիւն չէր տրուած Մասքաթի մէջ կատարուած սակարկութիւններուն վրայ։ Օմանի վեհապետը պարտաւոր է բրիտանական կառավարութեան հաւանութիւնը ստանալ, երբ իր երկրին մէկ մասը ուրիշի մը տալու կամ վաճառելու խնդիր ըլլայ։ Վերջին հարցումին պատասխանը հաստատական է։ Օմանի վեհապետը, տարիներէ ի վեր նպաստ մը կը ստանայ հնդկական կառավարութենէն. ատկէ զատ, զանազան պարագաներու մէջ, Օմանի վեհապետը նոյն կառավարութեան բարեկամական միջամտութեանը դիմած է իր իշխանութիւնը պահելու և իր երկրին մէջ չփոթութեանց առաջքը առնելու համար։ Ուրեմն ասոր և բրիտանական կառավարութեան միջեւ եղած յարաբերութիւնները մասնաւոր հանգամանք մը ունին, թէեւ չեն վերաբերիր վեհապետական իրաւունքներու կիրառումին, զորս կրնայ ունենալ։»

Պ. Լապուշէր հարցուց թէ Օմանի երկիրները ուրիշի չի տալու պարտաւորութիւնը դաշնագրութեամբ մը նուիրագործուա՞ծ է։ Նախարարը պատասխանեց թէ այդ կարգադրութիւնը չատոնց կնքուած է հնդկական կառավարութեան և Մասքաթի վեհապետին միջեւ և թէ այդ կարգադրութիւնը գրաւորապէս գոյութիւն ունի։ Ուրիշ երեսփոխան մը հարցուց թէ Անգլիոյ ծովակալին կատարած նաւային ցոյցը հնդկակա՞ն կառավարութեան թէ Լոնտոնի դահլիճին հրամանովը կատարուած է։ Լորտ Ճորճ Համիլթըն պատասխանեց թէ երկուքն ալ յարատեւ թղթակցութեան մէջ գտնուած են, բայց Պոմպէյի և Մասքաթի միջեւ հեռագրական կատարեալ հաղորդակցութիւն չի կայ։

—Թայմզ կը յիշէ Արտաքին գործոց նախորդ խորհրդական Լորտ Քըրզընի հետեւեալ տողերը զորս գրած է 1892ին.

—«Օման կրնայ իրաւամբ բրիտանական ստացուածք մը նկատուիլ։ Մենք նպաստ մը կը վճարենք անոր վեհապետին։ Մենք իրեն ցոյց կու տանք իր հետեւելիք քաղաքականութիւնը. չենք կրնար թոյլ տալ որ օտար միջամտութիւն մը ըլլայ։ Ես անձնապէս չեմ տարակուսիր թէ պիտի գայ օր մը, ուր պէտք պիտի ըլլայ աւելի որոշ սեպհականութեան մը հետամըտիլ և Մասքաթի մարտկոցներուն վրայ անգլիական դրօշը պիտի պարզուի, այն համեմատութեամբ որ Մասքաթի նման փոքր պետութիւններ տեղի տան բարեկամական քաղաքակրթութեան մը յառաջացումին առջեւ։»

Սուտանի խնդիրը.— Արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Բրոտրիք յայտարարեց թէ գնդապետ Քիչնէր փետր. 5ին գրեր է Խարթումէ Էմիրը 6000 զինուորով Շէրքէլայի մէջ ամուր տեղ մը, Նեղոսէն 12 մղոն հեռու։ Գնդապետը բաւական զինուոր չունենալով և իր հետազօտութիւնը աւարտած ըլլալով ետ քաշուեր է։ Քիչնէր փաշա չորեքշաբթի օրը հեռագրեր է թէ Էմիրը, հեծելագունդերով կը յառաջանայ դէպ ի արեւելեան հիւսիս. թէ փետր. 15 ին Նեղոսի վրայ քանի մը թշնամի ցեղերու յաղթած է և թէ պատրաստութիւններ կը տեսնուին այդ յառաջխաղացութեան առաջքը առնելու համար։

Չինական գործեր.— Պ. Բրոտրիք յայտարարեց թէ Եանկ-Չէ-Քիանկի հովիտին վերաբերածին պատ ուրիշ ո և է համաձայնութիւն չէ կնքուած չինական կառավարութեան հետ. թէ Եանկ-Չէ-Քիանկի հովիտին մէջ պէտք է նկատել այն նահանգները որոնց գետերը կը միանան այդ գետին։ Չինական աղբիւրներէ առնուած լուրեր կը հաստատեն Թա-Լիէն-Ուանի մօտ Չինացիներու և Ռուսերու միջեւ պատահած կռիւը։

Անգլիա եւ Մ. Նահանգներ.— Արտաքին գործոց խորհրդականը խօսելով այն խառն յանձնաժողովին վրայ որ կազմուած է Մ. Նահանգաց և Քանատայի միջեւ վէճի նիւթ եղած խնդիրները կարգադրելու համար, ըսաւ թէ յանձնաժողովը զանազան կէտերու մասին լուծում մը տալու վրայ է։ Յուսալի է որ նոր բանակցութիւններով կարելի ըլլայ լուծել տակաւին վէճի նիւթ եղած խնդիրները։ Պատուիրակները խնդրած են որ այդ բանակցութիւնները գաղտնի մնան, որով կարելի պիտի չըլլայ այդ մասին բան մը հաղորդել։

Լոնտոնի քաղաքապետութիւնը.— Պ. Պալֆուր ներկայացուց ժողովին օրինագիծ մը որով Լոնտոն քաղաքապետական զանազան շրջանակներու կը բաժնուի։ Ժողովը ձեռնարկեց այդ օրինագծին առաջին ընթերցման։

Պ. ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՐԻ ԹԱՂՈՒՄԸ.— Հանգուցեալ Նախագահին դագաղը, ինչպէս առջի օրը ծանուցինք, Բէռ Լաշէզի գերեզմանատան հանգստեան քարին վրայ դրուելէ ու ճառեր արտասանուելէ ետքը պատգարակի մը վրայ դրուելով տարուեցաւ ընտանեկան գետնադամբանը։ Ամբիկան-զինուորներ առաջուընէ ի վեր կը հսկէին մեռելատանին մուտքին առջեւ։ Ներսը վաշտ մը զօրք կեցած էր մատուռին մօտ։ Դագաղին կը հետեւէին Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի փեսան Պ. Պէռժ, քաղաքային դիւանին պետը Պ. Լը Կալ և Պ. Պլոնտէլ, Քրոզիէ, ծովակալ Ժէռվէ, զօրավար Պայեռ, նաւային ու ցամաքային բարձրաստիճան սպաներ և քանի մը դեսպաններ։ Մեծ սրահին մէջ քահանայ մը մեռելական աղօթքները կը կարդայ։ Ցետոյ զօրագունդ մը դագաղին առջեւն և գերեզմաններուն մէջերէն անցք մը կը կատարէ բաւական դժուարութեամբ, Վերջապէս դագաղակիրները կը կենան և դագաղը կը դրուի փոսին քովը։ Վերջին աղօթք մը և մարմինը կ'անհետանայ այդ բացուածքին մէջ։ Գետնադամբանին վերջնական փակումը իրիկունը կատարուեցաւ։ Այդ միջոցին ոչ ոք կար այն տեղը, ուր ամբողջ օրը մեռելահանդէսներ կատարուած էին։ Գիշերուան տխուր լռութեանը մէջ երկու մեռելաթաղեր միայնակ իր վերջին օթեւանին մէջ տեղաւորեցին Պ. Ֆէլիքս Ֆօրը։

Պ. ԼՈՒՊԷ, իր նախորդին յուղարկաւորութեան հանդէսէն ետքը, Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի ընտանիքը, Ծերակուտարանին անդամները, պատուիրակութիւններ և սպաները ողջունելով՝ կառք նստեցաւ նախարարապետ Պ. Շարլ Տիւփիւի, Ժէռվէ ծովակալին եւ Պայեռ զօրավարին հետ։ Կառքին առջեւէն ու ետեւէն կ'երթային զրահաւոր հեծելազօրքեր։ Նոր Նախագահը ամէն կողմ համակրական ցոյցերով ընդունուեցաւ։ Քանի մը հոգի միայն աննպաստ աղաղակներ արձակած ըլլալով ձերբակալուեցան ու բանտարկուեցան։ Բարիզի զինուորական կառավարիչ Զիւրլինտէն զօրավարն ալ, որ իր սպայակոյտին հետ հեռուէն կը հետեւէր Նախագահական կառքին, համակրական ցոյցերով ընդունուեցաւ։ Պ. Լուպէ Լիւքսէնպուրկի պալատը հասնելուն պէս ոստիկանութեան վերատեսուչ Պ. Պլանը կանչել տուաւ և Նախարարապետին ներկայութեանը, գոհունակութիւն յայտնեց բարեկարգութեան մասին ձեռք առնուած միջոցներուն համար։ Օտար տէրութեանց ներկայացուցիչներուն սեղան մը տրուեցաւ արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ։ Իրիկուան Պ. Լուպէ սեղան մը տուաւ օտարազգի արտասովոր պատուիրակներուն, դեսպաններուն և նախարարներուն։ Սեղանին վրայ Նախագահին աջ կողմը նստած էր Աւստրիոյ դեսպանը և ձախ կողմը՝ Իտալիոյ դեսպանը։ Սեղանը, որ 125 հոգինոց էր, չատ պարզ էր. մանիշակներ և դափնիի տերեւներ միայն կային։

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՐ և Օր. Լիւսի Ֆէլիքս Ֆօռ չորեքթ օրը Էլիզէի Պալատը թողուցին և գացին հաստատուեցան Շան զ'Էլիզէ պողոտան՝ Պ. Տիւփուի տունը։ Պ. Տիւփուի, որ հանգուցեալ Նախագահին ամէնէն մտերիմ բարեկամն է, Բարիզէն երեք ամիս բացակայ ըլլալու ստիպուած ըլլալով, իր տունը տիկին Ֆէլիքս Ֆօրի տրամադրութեանը տակ դրած է։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.— Բարիզէն կը հեռագրեն երկուշաբթի թուականով.

Լրագիրները կը կարծեն թէ Պ. Բօլ Տէռուլէտի հարցաքննութիւնը քանի մը օր եւս պիտի շարունակէ։ Հայրենասէրներու Դաշնակցութեան կեդրոնին մէջ վերջերս կատարուած խուզարկութիւններէն հաստատուած է թէ, կ'ըսէ Մաթէն, Պ. Բօլ Տէռուլէտի ըրածը ինքնակամ արարք մըն է և ուրիշ համախոհներ չունի։ Օռլէանի դուքսին քարտուղար Պ. Մոնթիքուռի տանը մէջ կատարուած խուզարկութիւններու միջոցին գտնուեր է պայուսակ մը որուն մէջ նամակներ կան Բարիզի կարգ մը անձնաւորութիւններու ուղղուած։ Պ. Մոնթիքուռ յայտարարեր է թէ Օռլէանի դուքսը թեկնածու չէ և թէ ո և է անուղիղ ընթացքի մէջ պիտի չգտնուի։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵԱՆՆԵՐԸ.— Տիւէյ ծովակալը խնդրեր է Մ. Նահանգաց կառավարութենէն Փիլիպպինեանց ջուրերը ղրկել Օրէկոն զրահաւորը։ Ծովակալին այս հեռագիրը մեծ զարմացում պատճառեր է Ուաշինկթընի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ, ուր կը կասկածին թէ Տիւէյ ծովակալը կարծէ է այդ զրահաւորը կուզէ որպէս զի կարենայ դէմ դնել եւրոպական տէրութեանց կողմէ պատահական միջամտութեան մը։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Մանիլայի մէջ վերջին անգամ օտար ստացուածքներ քանդուած ըլլալով կրնայ ըլլալ որ օտար տէրութիւնները ուզեն պաշտպանել իրենց հպատակները։

—Ամերիկացիներուն կացութիւնը Փիլիպպինեաններուն մէջ հետզհետէ մեծապէս կը ծանրանայ և բնիկներու թշնամութիւնն ալ կ'աւելնայ։ Լոնտոնի լրագիրներուն հաղորդուած զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Ակուինալտոյի ներկայացուցիչը, Ակոնսիլլօ, մօտերս Եւրոպա պիտի երթայ՝ եւրոպական տէրութեանց համակրութիւնը ձեռք բերելու համար Փիլիպպինեանց բնիկներուն նկատմամբ։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐԸ ՉԻՆՈՒ ՄԷՋ.— Պերլինէն կը հեռագրեն առջի օրուան թուականով թէ Բէքինէն առնուած հեռագրի մը նայելով փետր. 25 ին Թիէն-Ցինի մէջ քանի մը Գերմաններ խոշտանգուելով և յարձակում կրելով պարտաւորուեր են կողմնակի փողոցներէ փախչիլ։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ.— Պաշտօնաթերթը առջի օրը հրատարակեց Թագաւոր-Կայսեր որոշումները ու ինքնագիր նամակները՝ Պարոն Պանֆիի դահլիճին հրաժարականին ընդունելութեան և նորին անուանման վերաբերմամբ։ Ն. Վեհափառութիւն, Պարոն Պանֆիի ուղղած նամակին մէջ, համակրանքով կը խօսի նախորդ Նախարարապետին նկատմամբ. շնորհակալութիւն կը յայտնէ անոր մատուցած հաւատարմական, եռանդուն ու բարուոք ծառայութիւններուն համար եւ կը շնորհէ Ս. Ստեփաննոս պատուանշանի մեծ խաչը։ Տօքթ. Լուքած, որ նոր դահլիճին մէջ ալ ելմտական նախարար է, ստացած է Լէօփոլտ պատուանշանի մեծ խաչը։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԳՐԱԳԷՏ ՄԸ ԱՐՏԱՔՍՈՒՄԸ.— Զարայէն (Տալմացիա) կը հեռագրեն թէ Ֆրանսացի գրագէտ Պ. Լուազօ որ 1898 ին Աւստրիոյ դէմ թշնամական գիրք մը հրատարակած էր, Աւստրիայէն արտաքսուեր և արդէն ստիպուեր է Տալմացիայէն հեռանալու։

ՍՊԱՆԻՈՅ Երեսփ. Ժողովին հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ քաղաքական վիճաբանութիւնները շարունակուեցան։ Պահպանողականներու պետ Պ. Սիլվէլա ըսաւ թէ ճառ մը պիտի խօսի երեք մասի բաժնուած։ Անցեալին դատաստանը, ներկային վերլուծումը և ինչ որ հանրային կարծիքը կրնայ սպասել պահպանողականներէն։ Պ. Սիլվէլա յայտարարեց թէ ազատական կուսակցութիւնը բռնաբարումով դահլիճ կազմած է. յիշեցուց թէ Քուպայի ինքնօրինութիւնը անմիջապէս ձախողուածի հանդիպած էր. հաստատեց թէ պահպանողականները նախատեսած էին այդ պարագան և թէ ինք ալ քանի մը ճառերու մէջ ըսած էր որ Սպանիա պիտի կորսնցընէ Քուպան և կամ Քուպան պիտի կորսնցընէ Սպանիան։ Այս վերջին կէտն է որ իրականացաւ։ Պ. Սիլվէլա համառօտակի քննեց Մ. Նահանգաց և Սպանիոյ յարաբերութիւնները պատերազմէն առաջ. «Ազատական նախարարութիւնը, ըսաւ, բան մը չըրաւ պատերազմին առաջքը առնելու համար, որուն պատրաստուելու նպատակաւ չկրցաւ կամ չուզեց բան մը ընել։ Վախցաւ ընդունելու Մ. Նահանգաց այն վերջնագիրը որով Քուպայի պարպումը կը պահանջէին, վասն զի չէր գիտեր թէ, հանրային զգացումին համաձայն, ատով միայն կարելի էր զերծ մնալ պատերազմին հետեւանքը եղած աղէտքներէն։ Պ. Սակաւթա պէտք էր հրաժարէր հաշտութեան բրոթոքոլը ստորագրելէն առաջ և յայտարարէր թէ այլեւս չի կրնար իշխանութեան վրայ մնալ։» Պ. Սիլվէլա աւարտեց խօսքը յայտարարելով որ ազգին վարկը և արդարութիւնը կը պահանջէին որ գաղթային պարտքերը ճանչցուին։ Պահպանողական կուսակցութիւնը, յարեց, բնաւ յետադարձ քաղաքականութեան պիտի չհետեւի։

—Սպանիոյ Ծերակոյտը 71 ի դէմ 130 ձայնով նկատողութեան առաւ Քամբոս Մարթինէզի առաջարկութիւնը՝ խորհրդարանական քննութիւն մը կատարելու համար պատերազմական գործերուն նկատմամբ։ Ծերակոյտը որոշեց յանձնաժողով մը կազմել։

—Սպանիոյ կառավարութիւնը որոշեց այլեւս չեղչել բանակին թիւը։

—Ծանուցանեցաւ թէ Ալմէնասի կոմսը, Ծերակոյտին մէջ, զօրավարները անարգած ըլլալուն համար՝ Լինարէս զօրավարը մենամարտի հրաւիրած էր զայն։ Արդ, Ալմէնասի կոմսը բացարձակապէս յայտարարեր է զօրավարին վկաներուն թէ պիտի չմենամարտի. թէ որոշած է ծերակոյտի մէջ կարդալ Լինարէս զօրավարին այն բուռն նամակը որով զինքը մենամարտի կը հրաւիրէ և թէ ո և է սպառնալիքի առջեւ տեղի չի տալով Ծերակոյտին մէջ իր պայքարը պիտի շարունակէ զօրավարներուն դէմ։

ՍՈՒՏԱՆ.— Գահիրէէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թէ Խարթումի Էմիրը դէպ ի Ապպա կղզին կը յառաջանայ, ուրկէ պիտի աշխատի Էլ-Տուէյմ հասնելու, ուր եգիպտական փոքր պահակախումբ մը կայ։

ՊԱՊԸ փետր. 19ին տօնեց իր գահակալութեան 21րդ տարեդարձը։ Ամէն կողմերէ շնորհաւորական բազմաթիւ հեռագիրներ ընդունեց։ Ըստ սովորութեան, պաշտօնական ընդունելութիւնները մարտ 2ին և 3ին տեղի պիտի ունենան, իր ծննդեան և օծման տարեդարձներուն։

ՄԵԾ ՍԱՀԱՐԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Տէյլի Մէյլ հեռագիր մը կը հրատարակէ թէ բրիտանական կառավարութիւնը պիտի չհակառակի՝ Մեծ Սահարայի մէջ երկաթուղի մը շինելու ֆրանսական ծրագրին։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ռուսական նաւաբաժնին հրամանատար Աքրիտլով ծովակալը, որ այս միջոցիս Բարիզ կը գտնուի, Ռուսիոյ ծովային Նախարարութեան կողմէ չքեղ պսակ մը դրեր է Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի դագաղին վրայ։ Աքրիտլով ծովակալը ներկայացեր է Պ. Լուպէի և նախարարներուն։ Նախագահը խնդրեր է Աքրիտլով ծովակալէն որ իր շնորհակալութիւնը մատուցանէ Վեհ. Ցարին այն համակրութիւններուն համար զորս ցոյց տուաւ Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի մահուան առթիւ։

ՍԱՄՈԱՅԻ Գերմանները աղերսագիր մը մատուցանելով Գերմանիոյ արտաքին գործոց Նախարարութեան, խնդրեր են հարկ եղածը ընել որպէս զի ամերիկեան ներկայացուցիչ Պ. Չէմպրսի տեղ աւելի կարող պաշտօնեայ մը կարգուի։

ՀԷՐՊԷՐԹ ՖՈՆ ՊԻՍՄԱՐՔ իշխանին համար կ'ըսուի թէ մօտերս պաշտօնի մը պիտի կոչուի։

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ֆրանսական գաղթականութիւնը որոշեր է Ֆէլիքս Ֆօռ անունով հիւանդանոց մը կառուցանել։

ՍԷՅԼԱՆԻ մէջ (Հնդկաստան) այս միջոցիս ընդհանուր խրախճանութիւն մը կը տիրէ, ընդունելու այն հրաշալի ոսկիէ սնտուկը որ Պիրմանեայի պուտտայականներուն կողմէ նուիրուած է՝ Պուտտայի ակռան պահելու համար։ Սնտուկին կը հետեւին երեք հարիւր եօթանասուն կղերական և հազար երեք հարիւր Պիրմանացի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Սոֆիայէն կը գրեն թէ Պ. Կրէքովի դահլիճը չատ խախուտ վիճակի մէջ է։ Պուլկարիոյ մէջ հանրային կարծիքը նպաստաւոր չէ նոր Նախարարութեան։ Անիկա պիտի չկրնայ երկար ատեն դիմանալ, մանաւանդ այն ելմտական դժուարութիւններուն պատճառաւ զորս պէտք է լուծել։ Մինչեւ իսկ կ'ըսուի թէ Ֆէրտինանտ իշխանը մտադիր եղած ըլլայ Պ. Կրէքովի հրաժարականը պահանջելով ուրիշ նախարարութիւն մը կազմելու։

ՊԱՐՈՆ ՌՈՒԹԷՐԻ ՄԱՀԸ.— Ռութէրի հեռագրական գործակալութեան հիմնադիր Պարոն Ռութէր անցած շաբաթ օր Նիսի մէջ մեռաւ 83 տարեկան։ Ինքն էր որ առաջին անգամ հաստատեց հեռագրական գործակալութիւն մը և հեռագիրներ հրատարակելու դրութիւնը։ Թէեւ չատ մը հետեւողներ ունեցաւ, սակայն Ռութէրի գործակալութիւնը միշտ գերազանց դիրք մը ունեցաւ և ունի, այն ալ հանգուցեալ Պարոնին ճարտարութեան և ձեռներէցութեանը շնորհիւ։ Ունի երկու մանչ զաւակ, որոնք իր հիմնած ընկերութեան վարչական Խորհուրդին անդամ են. Հանգուցեալին աղջիկն է Կ. Պոլսոյ չուէտական դեսպանին կինը, Սթէնպոք կոմսուհին։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1899 Տարւոյ
Սեպհականութիւն Ս. Փրկչի ազգային Հիւանդանոցի
ԳԻՆ 2 ՂՐՇ.
Կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի գրասենեակը Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր խան, միջին յարկ թիւ 48, 49, 50։ (ԿԹՓ)

Եթէ կուզէք
ԱՌՈՂՋ ՈՒ ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԻԼ
Կարդացէ՛ք
ՏՕՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
5—5

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տ. ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ-ՆԱՄԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

Օրաթերթ մը որ հրատարակած չէր, կամ աւելի հաւանականը՝ ստացած չէր Տ. Մուշեղ Ծ. վարդապետին ծանօթ շրջաբերական-նամակը «Պոլսեցնակ եկեղեցականներուն» ուղղուած, իր երէկի թիւին մէջ անտեղի յարձակում մըն է կը սկսի Արաբկիրի Առաջնորդական Տեղապահին դէմ որուն արժանիքը ու համբաւը բարեբախտաբար չատ վեր են խըծբըծանքներէ ու խեղաթիւրումներէ։ Սովորութիւն չունինք, ինչպէս Արեւելքի ընթերցողները աղէկ գիտեն, պատասխանելու ամէն ձախէն մեզի դէմ գըրուածներուն, որոնք մինչեւ իսկ մեր գաւառային բաժանորդներուն թիւը պըրպտելու, բաղդատելու չափ առաջ կը տանին «պաշտօնակցի հոգածութիւնը»։

Բայց ներկայ պարագային մէջ, խընդիրը Արեւելքին վրայ չէ, որ լռութեամբ մը անց չատանանք, այլ գըրագէտ վարդապետի մը և ընդհանուր կերպով սիրուած ու յարգուած եկեղեցականի մը վրայ, որ կանուխէն այնքան փայլուն ապացոյցներ տուած է օրինակելի հովուութեան մը ու անձնուէր գործունէութեան մը. մանաւանդ որ, խնդիրը կը վերաբերի դաւանափոխութեան տխուր գէպքերուն որոնք Ազգին սրտին կը դպչին ուղղակի և բարեպաշտներուն ու անբարեպաշտներուն հոգին կը խոցեն հաւասարապէս։

Ի՞նչ եղած է Տ. Մուշեղ վարդապետին մեղքը այս պարագային մէջ։ Կ. Պոլիս նստող ու տեղերնուն չշարժող եպիսկոպոսներուն դէմ զգածուած չեշտերով բողոք մը կ'ուղղէ, զգացնելով անոնցմէ մէկին կամ մէկ քանիին ներկայութեան պէտքը՝ հայակարօտ ու մոլորած գեղացիներուն քով. և իր սա բողոքագրէն մէկ մէկ օրինակ կը ղրկէ Վարչութեան կրկին ժողովներուն ու բարձրաստիճան հայ կղերին։

Ինչ որ Պոլսոյ ազգային թերթերը կը գրեն ու կը կրկնեն ամէն օր, միթէ վարդապետի մը կողմէ ալ անկեղծ համարձակութեամբ ըսուելուն մէջ դատապարտելի արա՞րք մը կայ որ փուշ կը դառնայ այդ թերթերէն մէկուն աչքին։ Զարմանալին հոն է որ, միեւնոյն թիւին միեւնոյն սիւնակին մէջ, ուր կը հեգնուի Արաբկիրի առաջն. տեղապահը, քիչ մը վերոյ գրուած է. «Կը լսենք թէ Ազգ. Վարչութեան վերջին նիստին մէջ Բ. Ատենապետ Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեան արդար խստութեամբ և սրտմտօրէն պերճախօսութեամբ գոռացեր բողոքեր է բարձրաստիճան հայ կղերին բռնած ընթացքին դէմ՝ հանդէպ թեմական դժուարին կացութեան։ Վերէն վար քննադատութեան արժանի գտեր է Սրբազաններուն ընթացքն ու արարքը, Եկեղեցիին համար այնքան ծանր ճգնաժամի մը մէջ»։ Ինչ որ աշխարհական մը իրաւունք կ'ունենայ ըսելու, և չա՛տ արդարացի կերպով, ինչո՞ւ նոյն իրաւունքը զլանալ եկեղեցականի մը որ նոյնքան խորապէս զգածուած կրնայ ըլլալ «Եկեղեցիին ծանր ճգնաժամէն»։ Մենք ալ կը ծափահարենք Քաղաքական ժողովի դեր-ատենապետ փաշային խօսքերուն, բայց կը ծափահարենք նաեւ Մուշեղ վարդապետին գըրուածներուն, առանց բնաւ զանոնք «յոխորտանք» բառով որակելու։

Մուշեղ վարդապետը դատափետել փորձող օրաթերթը չի չատանար միայն այս անորամաբան ու անիրաւ քննադատութեամբ, այլ անոր վրայ կ'աւելցնէ խեղաթիւրումներ ալ, երբ թէ Արաբկիրի պատուական ու եռանդուն հոգեւոր հովիւը Արմաշական և ոչ-Արմաշականի խնդիր յարուցած ըլլար իր շրջաբերական նամակին մէջ «փոխադարձ հակակրութիւն և ատելութիւն սերմանելով փոխադարձ ստոտանքներու բերմամբ»։ Եթէ այս տողերը գրողը ձեռքը ունեցած կամ գոնէ կարդացած ըլլար Մուշեղ վարդապետին գրուածքը, ինքը առաջինը պիտի ըլլար իր սխալը ճանչցող,—թէեւ ոչ-խոստովանող—թէ անոր մէջ ո՛չ Արմաշ և ո՛չ ալ Արմաշցի անունը կայ, ոչ իսկ ակնարկութիւն մը հեռուէն կամ մօտէն։ Մուշեղ վարդապետին այս տեսակ դիտում մը վերագրելը յերիւրանք մըն է, զոր ողջամիտ հասարակութիւնը կը հասկընայ բարեբաղդաբար և չի մարսեր զայն, մաքրակրօն չեշտերով և «Մեք ի սէր Եկեղեցականութեան և յօգուտ եկեղեցւոյ Հօտին»ի պէս պարբերութիւններու ձեւին տակ իսկ։

Մնաց որ, Արաբկիրի Առաջնորդական Տեղապահը խօսքով միայն չի չատանար, և ապացոյցը՝ թէ «ինքնագովութեան» առիթ մը փնտռել չէ իր ըրածը, կը յայտարարէ իր նամակին վերջը, ինչպէս առջի օրն ալ ծանուցինք Արեւելքի մէջ, թէ ինքը պատրաստ է Վ.ան երթալու, եթէ Պոլսոյ եկեղեցականներուն մէջէն երթալ ուզող մը չգտնուի վերջ ի վերջոյ։ Ասո՞ր ի՞նչ կ'ըսէք և ինչո՞ւ լռութեամբ կ'անցնիք այս էական կէտին վրայէն որ սիրեցեալ Արմաշականին յայտարարութեան հոգին ու եղբայրակցութիւնը կը կազմէ։

Կրօնական Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, Նախագահութեամբ Ա. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Ցովհաննէսեանի։

1. Շապին Գարահիսարի առաջնորդական Տեղապահ Տ. Սմբատ Ծ. վ. Սաամէթեան գրութեամբ մը խնդրած էր Պատրիարքարանէն որ տեղւոյն նախորդ առաջնորդական Տեղապահ Տ. Ամբրոսիոս Վ. Ռուբէնեանի քով գտնուած գումարը ղրկուի իրեն, նպատակին գործածուելու համար։ Ժողովը որոշեց այս գործին համար յատկապէս կազմուած քննիչ յանձնաժողովին յանձնարարել որ յառաջիկայ ուրբաթ առտու իր նիստը գումարելով, վերջնական տեղեկագիր մը ներկայացնէ Խառն ժողովին որ նոյն օրը պիտի գումարուի Ղալաթիոյ խորհրդարանը։

2. Պալըքէսէրի հոգեւոր հովիւ Տ. Տիմոթէոս եպիսկոպոս Սափրիչեան և տեղւոյն գաւառային վարչութիւնը ամուսնական խնդիր մը ներկայացուցած և ամուսնալուծում առաջարկած էին։ Ժողովը մերժեց այդ առաջարկութիւնը։

3. Ժողովը որոշեց որ Սերսինի ազգ. վարժարանին տնօրէն-դասատու Հրանտ սարկաւագ վարդապետ ձեռնադրուի։

4. Պալաթի Տ. Ներսէս քահանան կրկին անգամ տեղւոյն առաջն. տեղապահին դէմ գանգատագիր յղած էր Պատրիարքարան։ Ժողովը որոշեց յանդիմանագիր մը յղել յիշեալ քահանային իր այդ անվերջանալի և միօրինակ գանգատներուն համար։

5. Սկիւտար Ս. Կարապետ Թաղի ազգայինները հանրագրով մը խնդրած էին Պատրիարքարանէն որ տիրացու Հայկ Գալշըեան քահանայ ձեռնադրուի նոյն եկեղեցիին վրայ։ Ժողովը որոշեց պատասխանել թէ նմանօրինակ առաջարկութիւն մը պէտք է ըստ օրինի ներկայացուի տեղւոյն քահանայական դասին և Թաղ. Խորհուրդին համերաշխ խնդրագրովը։ Որոշեց նոյնպէս որ Ս. Կարապետ եկեղեցիին մէջ քահանայագործող Տ. Վարդան և Տ. Բարթամ քահանաները մշտատեւ եղանակաւ նոյն եկեղեցւոյն քահանայ կարգուին։

—Երէկ Պատրիարքարանէ նպաստի նոր գումար մը ղրկուեցաւ Վանայ կարօտեալներուն։

—Ցարաբերական դիւանի տեսուչ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան երէկ պահ մը Կրօնական ժողովին հրաւիրուելով, եկեղեցական խնդիրներու վերաբերմամբ վերջին օրերս դրուած մէկ քանի պաշտօնագիրները կարդաց որոնց մասին Ժողովը հարկ եղած խորհրդակցութիւնները կատարեց։

—Պօղոս փաշա Նուպար՝ իր ողբացեալ հօր մահուան առթիւ Ա. Պատրիարք Հօր ուղղած ցաւակցական նամակին ինչպէս նաև Մայր Եկեղեցւոյ մէջ կատարուած հոգեհանգստեան պաշտօնին առթիւ շնորհակալութիւն յայտնած է Ն. Սրբազնութեան՝ ի դիմաց Նուպարեան ընտանիքին։

—Սուրէ Պլաք հրէուհին մկրտուեցաւ երէկ Ազգ. Հիւանդանոցի մատրան մէջ, կնքահայրութեամբ Տ. Ոսկի քահանային որ կոչեց զայն Արշալոյս։ Մկրտող քահանան էր Տ Միքայէլ։ Օր. Արշալոյս, որ լաւ հայերէն գիտէ, Մկրտութեան միջոցին ինք արտասանեց «Հաւատամք»ը եւ «Հրաժարիմք»ը։

—Կ'ըսուի թէ Ջրավաճառ Պօղոս աղա, իր երկարամեայ աշխատութեան ու խնայողութեան շնորհիւ ձեռք բերած գումարը Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին և ուրիշ ազգ. բարեգործական հաստատութեանց կտակած է։ Հանգուցեալը բնիկ Թօքաթցի էր և ամուրի։ Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին ուր փոխադրուած է մարմինը՝ գերմանական հիւանդանոցէն։

—Տ. Վահան Վ. Տէր Մինասեան՝ իրեն եղած հրաւէրին համաձայն՝ Կրօնական Ժողովին ներկայացաւ երէկ և խնդրի մը առթիւ իրմէ ուզուած բացատրութիւնները բերանացի կերպով տուաւ։ Ժողովը լսել ետքը այդ տեղեկութիւնները, պահանջեց որ զանոնք գրաւորապէս ալ ներկայացնէ Ժողովին, որուն համակերպեցաւ Տ. Վահան վարդապետ։

—Կրօնական Ժողովի դեր-ատենապետ Մանկունի Տ. Վահրամ եպիսկոպոս ապաքինած ըլլալով, երէկ ներկայ գտնուեցաւ նիստին։

—Ազգ. Հիւանդանոցին ի նպաստ կազմակերպուած նուագահանդէսին, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի ցորեկ, Ինիօն Ֆրանսէզի սրահին մէջ, պիտի մասնակցին Ծաղիկեան, Գօռան, Վարդանեան և Աղասեան օրիորդները՝ երաժշտական լաւագոյն հատուածներ նըւագելով, և Ճէմիլ պէյ, Վօնտրա պէյ, Լինչեթօ Սէնթօլա ծանօթ արտիստները։ Նուագահանդէսը պիտի վարէ Պ. Բօլ Լանկէ։

Կ'ըսենք թէ Տատեան Տիրան պէյի դեռատի աղջիկը՝ Օր. Աթինէ Տատեան՝ ինքն ալ մասնակցութեան բաժին մը պիտի ունենայ, մանտօլինի վրայ նուագելով Սարասաթի Տանս Էսբանիօլը և Ֆրանսիս Թօմաի Մանտօլինը, որոնք այս երաժշտական ցերեկոյթին հաճելի կողմերէն մէկը պիտի կազմեն, մանկահասակ արուեստասէրի մը կանխահաս կարողութիւնը ի յայտ բերելով։

Նուագահանդէսին նիւթական յաջողութիւնը աւելորդ է ըսել թէ ապահովուած կը նկատուի, բոլոր տոմսերը սպառած ըլլալով արդէն։

—Դրամական նպաստի խնդրանքներուն հետ՝ եկեղեցական զգեստի ու մատեանի խնդրանքներ ալ կը շարունակեն հասնիլ Պատրիարքարան։ Շապին-Գարահիսարի Ալամինիք և Հաճըրնի Շարտէրէ գիւղերէն խնդրած են եկեղեցական զգեստ և մատեան։ Ֆինուզէն և Էլպիթանէն հասած նամակներ այդ տեղերու ազգայիններուն նիւթական կարօտութիւնը նկարագրելով՝ նպաստ կը հայցեն։

ելիսթանի Թաղ. Խորհուրդը միևնոյն ատեն կը յայտնէ թէ տեղւոյն ազգ. վարժարանին 80է աւելի աշակերտները դասագիրք և դպրոցական պիտոյք չունին։ Ս. Պատրիարք Հայրը յանձնարարեց Ուսումնական Խորհուրդին որպէս զի Գրենական Յանձնաժողովին միջոցաւ հոգացուին այդ դպրոցին պէտքերը. իսկ Նիւթական պէտքերու մասին կարելի եղածը պիտի ընէ Ն. Սրբազնութիւնը Պատրիարքարանէ, կարօտելոց յատուկ նպաստի գումարներէն որոնք սակայն անբաւական կու գան ներկայացուած պէտքերուն։

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Երկուշաբթի օրը Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ Ղազարոս էֆ. Պէզազեանի պսակադրութիւնը (փաստաբան Անատօլուի երկաթուղեաց վարչութեան) Մաքսուտ էֆ. Հարենցի դուստր Օր. Երանուհի Հարենցի հետ, երկու կողմէ հրաւիրեալներու բազմութեան մը ներկայութեամբ։ Պսակի արարողութեան նախագահեց Երուսաղէմի Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան՝ շրջապատուած քահանայական դասէն։ Յետոյ, հարսնեւորները հրաւիրուեցան Սըլանտիտի հիւրասրահը ուր, չքաւեղանի մը շուրջը նորապսակ ամոլին ուղղուած շնորհաւորութիւններ կատարուելէ ետքը, պարեր տեղի ունեցան։

ԱԶԴ.— Թաղական Խորհուրդս ժամանակէ մը ի վեր կը ջանար Սամաթիոյ Նունեան-Վարդուհեան վարժարանին մէջ որոշ ծրագրի մը համաձայն՝ արհեստանոց մը բանալ, որպէս զի դպրոցական աշակերտուհիք որոշեալ ժամերու մէջ, իսկ շրջանաւարտք տարի մը ամբողջ հոն աշխատելով՝ վարժարանէ մեկնելէ վերջ, ուսմանց պաշարին հետ եւ կարեւոր արհեստներ ձեռք բերած ըլլան։

Ծաղկեչինութիւնը, որ նոյն ծրագրոյ էկ մասը կը կազմէր, այս անգամ վարժարանին դաստիարակ-ուսուցչուհի և ձեռագործի դասաւանդ Սզն. Օրիորդ Պէադրիս Վարդանեանի անխոնջ աշխատութեանց շնորհիւ կատարելագործուած ըլլալով՝ Թաղ. Խորհուրդս կը փութայ ծանուցանել թէ արհեստանոցի նոյն ճիւղը բացուած է, ուր կը շինուին ամէն տեսակ ծաղկեփունջեր, ծաղկեկողովներ, շրջանակներ և ամէն ձեւի տակ սպիտակ յենակներու վրայ ծաղիկներ, որոնք ճաշակի նրբութեան և գոյներու ներդաշնակութեան կողմէ առաջնակարգ գործարաններու մէջ շինուած և Բերա ծախուածները կը գերազանցեն և դիւրագին են միանգամայն։ Համոզուելու համար կը բաւէ մի անգամ այցելել վարժարանը։

Ուստի կը խնդրուի յառաջդիմասէր ազգայիններէ, որ երբ այդպիսի նիւթերու պէտք ունենան, նախապատուութիւն տան հայ վարժարանի մը մէջ շինուածներուն, որով թէ՛ իրենք գոհ պիտի մնան և թէ պիտի սատարեն աղջկանց կանոնաւոր արհեստանոցի մը հաստատման։

Թաչյայոյս ենք որ մօտ ատենէն արհեստանոցի միւս ճիւղերուն բացումն եւ պիտի ծանուցուի։

Յանձնարարութեանց համար դիմել,

1. Սամաթիա, Ն. Վարդուհեան վարժարան.
2. Բերա, Կալաթա Սէրայի լիսէին դէմ, թիւ 200, Աստաչեա էֆ. Ց. Գարակէօզեանի.
3. Ղալաթիա, Տէյիրմէն խան, թիւ 18, Լեւոն էֆ. Ց. Գարակէօզեանի։

Թաղական Խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Ց. ԱԲԻԿԵԱՆ Պ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ
Սամաթիա, 5 փետր. 1899 375 5—5

Մինաս Զալըգեան և իր քոյրերը, Տիկ. Վահէ Մինասեան և ընտանիքը ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն իրենց քրոջ և մօրաքրոջ

ՕՐԻՈՐԴ ԱՐՈՒՍԵԱԿ Կ. ԶԱԼԸԳԵԱՆԻ

յանկարծական մահը այս գիշեր։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, հինգշաբթի, ժամը 4 ու կէսին (Ր. Թ.) Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, ուր փոխադրուած է հանգուցեալոյն մարմինը և անտի պիտի ամփոփուի տեղւոյն գերեզմանատունը։

Սկիւտար, 18 փետր. 1899

Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի իբր այն նկատել ներկայս:

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Գեղարուեստից հըզքտրամ տրուեցաւ Լայբցիկի մէջ վիրաբուժութեան ուսուցիչ Տօքթ. Պեթելմանի։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ այս տարի ալ Հիճազ երթալիք երկու հարիւրէ աւելի ուխտաւորներու շոգենաւի և ուրիշ ծախքերը Կայս. մասնաւոր Սրկղէն վճարուին։

ՖԷՐՄԱՆԻՈՑ Կայսեր ու Կայսրուհւոյն Կ. Պոլիս, Սուրիա ու Պաղեստին կատարած ուղեւորութիւններուն զանազան տեսարանները ներկայացնող լուսանկարներու ալպոմ մը Վեհ. Սուլթանին մատուցուեցաւ։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Թուրք լրագիրներու այս օրուան թիւին մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Ծանուցումը հրատարակուած է.

«Նկատելով որ բացի այն վիճակահանութիւններէն որոնք բարենպատակ գործերու համար զանազան հասարակութիւններու կողմէ պաշտօնական արտօնութիւնով կը կազմակերպուին, Կայս. երկիրներու մէջ ամէն տեսակ վիճակահանութեան տոմսերու տպագրութիւնը ու շրջաբերութիւնը և օտար երկիրներու մէջ պատրաստուած այդ կարգի տոմսերու վաճառումը և հրապարակ հանուիլը բոլորովին արգիլուած է բռնձներու կանոնագրին Գ. յօդուածովը. և նկատելով որ այս միջոցիս Սոֆիա, Հունգարիա և Գերմանիա անունով կարգ մը տոմսակներ կը բերուին և ժողովուրդը շատ մը վնասներու կ'ենթարկուի, ուստի ծանուցուեցաւ ամէն կողմ թէ վերոյիշեալ կանոնագրին նոյն յօդուածին կիրառմանը խիստ ուշադրութիւն ըլլայ և բաց ի Ռումէլիի երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն բռնձներէն, որոնք երկու ամիսը մէկ անգամ կը հրատարակուին առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան պաշտօնական արտօնութեամբը և մասնաւոր պաշտօնէին կնքովը, ուրիշ տեղական թէ օտար վիճակահանութեան ո և է տոմսերու Կայս. երկիրները մտնելուն, ծախուելուն և հրապարակ հանուելուն թոյլտուութիւն չըլլայ։ Այս պարագաները ծանուցուած են նաև պատկանեալ պաշտօնատուններուն։ Հետեւաբար կը ծանուցուի թէ ասկէ վերջը այդ կարգի տոմսեր որուն քով որ տեսնուին և ծախող ըլլայ, պիտի գրաւուին և տէրն ալ օրէնքին տրամադրութեանը պիտի ենթարկուի։»

ԵԳԻՊՏՈՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Խտիվ Ապպաս փաշա, անցեալ շաբաթ օր, Ապտինի պալատին մէջ շնորհաւորական այցելութիւններ ընդուներ է մանչ զաւակ մը ունենալուն համար։

—Հիւսէին փաշա Քամէլ անցեալ օր Կիզէի իր բնակարանին մէջ ընդունեց դեր-յանձնաժողովը այն բարեգործական հաստատութեան որ պիտի հիմնուի հանգուցեալ Լէտի Քրոմըրի յիշատակին համար։ Որոշուած է որբերու և ընկեցիկ մանուկներու ապաստանարան մը հաստատել իբրեւ լաւագոյն միջոց մը չմոռնալու այդ կինը որ ամէն բարենպատակ գործերու գլուխը կեցած էր։ Այս ծրագիրը ընդունուած ըլլալով յատակագիծերը պիտի պատրաստուին և շէնքը պիտի կառուցուի Գասր-էլ-Այնի մէջ։

—Ֆառ տ'Ալեքսանտրի ստոյգ չէ համարիր այն լուրը թէ Եգիպտոսի Պանքային և տեղւոյն Հանրային Պարտքի վարչութեան միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած ըլլայ պանքատոմսերու շրջաբերութեան հանուելուն համար։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ համաձայնութիւնը տակաւին գոյացած չէ. բանակցութիւնները կը շարունակուին և յուսալի է որ ելքի մը յանգին, բայց քանի մը կէտերու վրայ տակաւին վիճաբանութիւն կը կատարուին, որոնց վրայ քանի մը օրէն հազիւ կարելի պիտի ըլլայ համաձայնիլ։

—Սլաթին փաշա փետր. 18ին առտուն Աղեքսանդրիա ժամանեց և Խտիվին ներկայացաւ Մոնթազայի ապարանքին մէջ։ Սլաթին փաշա, նոյն օրը կէս օրէն ետքը շոգենաւ նստաւ Անգլիա երթալու համար։

—Եգիպտական բանակին բժշկապետ Կալլուա փաշա մտադիր է մօտերս հրաժարիլ եգիպտական կառավարութեան ծառայութենէն։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ միջեւ կնքուած մաքսային առժամեայ սակացոյցը Նախարարաց Խորհուրդին հաւանութեանը արժանանալով՝ Վեհ. Սուլթանին մատուցուեցաւ։ Կայս. Իրատէն ելլելէն ետքը պիտի ստորագրուի արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի և սերպ դեսպան Պ. Նովագովիչի կողմէ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.— Բերայի ոստիկանութիւնը, կ'ըսէ Սպամպուլ, ձեռք անցուց մեծ քանակութեամբ փամփուշտներ որոնք մաքսէն պիտի փախցուէին։ Ոստիկան Րիզա էֆ. և Մուսթաֆա էֆ. որ այդ փամփուշտները բռնած էին, վարձատրուեցան։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ շոգենաւային Ընկերութիւնը մարտ 7ին (Ն. Տ.) պիտի սկսի Կ. Պոլիս-Սէլանիկի գիծին երթեւեկութիւնը։ Նոյն օրը առտուն ասկէ պիտի մեկնի Բրինչիբէզա Մարիա շոգենաւը։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Տէօտ-պաշեան հաշուակալը ծրագիր մը մատուցանելով ելմտական նախարարութեան՝ հասոյթի զանազան նոր աղբիւրներ ցոյց տուեր, ի մէջ այլոց գործարաններ հաստատել, մանաւանդ շաքարի զտարաններ. օսմ. ջուրերու համար շոգենաւային ընկերութիւններ կազմել եայլն։ Պետական Խորհուրդը, որուն յանձնուած է այդ ծրագիրը, առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կարծիքը ուզեց այդ մասին։

ՖԷՆԷՐԻ Պատրիարքարանին Սինոդը իր երէկուան նիստին մէջ որոշեց որ Մեծ Պահոց երրորդ կիրակին Ֆէնէրի մայր եկեղեցիին մէջ պատարագ մատուցուի և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուի Պ. Անտրէ Սինկրոսի համար, ի յիշատակ այն մեծամեծ նպաստներուն զորս հանգուցեալ բարերարը ըրած է վարժարաններու և զանազան հաստատութեանց։ Բոլոր Սինոդականները ներկայ պիտի գտնուին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ առեւտրական Սենեակին վարչական Խորհուրդին անդամոց մէկ երրորդ մասին պաշտօնավարութեան պայմանաժամը մարտ 1ին կ'աւարտի։ Նախագահը առեւտրական Նախարարութենէն արտօնութիւն խնդրեց նոր ընտրութիւն կատարելու համար։

ԹԷՄԷԹԹԻՒԻ ՏՈՒՐՔԸ.— Մոնիդէօռ կ'իմանայ թէ կայս. կառավարութիւնը որոշեր է Թէմէթթիւի տուրք չառնել Թուրքիա հաստատուած Սեւ Լեռնցիներէն։

ՍԷՆԹ-ԷՍՊՐԻ եկեղեցիին մէջ ուրբաթ օրը գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին Լէոն ԺԳ. Պապին օծման տարեդարձին առթիւ։ Արարողութեանց պիտի նախագահէ պապական նուիրակ Տ. Պոնէթի։

ՊԱՂՏԱՏԻ նահանգին մէջ գտնուած նաւթի և քարիւղի հանքերը, որոնց կայս. անձնական Գանձուն սեպհական ըլլալը հաստատուած է, վարձու պիտի տրուին շահագործուելու համար։ Մինչեւ հիմա ներկայացած են անգլիացի մը և երկու գերման դրամատէրներ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Երկուշաբթի օրը Ճիտտէի Շամ անուն տեղը նորէն ժանտախտի երկու դէպքեր պատահեր են։

—Տօքթ. Բօզոնի և Ֆուատ պէյ այսօր Ճիտտէ կ'ուղեւորին ռուսական Օլգա շոգենաւով և Աղեքսանդրիոյ ճամբով։

ԼՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԸ.— Յայտնի է թէ Հանրային Պարտքի վարչութիւնը զանազան միջոցներ որոշած էր լրագիրներու դրոշմաթուղթը ջնջելու համար և այդ նպատակով ընդարձակ տեղեկագիր մը ներկայացուցած էր ելմտական նախարարութեան։ Արդ, նորագոյն լուրի մը նայելով, Հանրային Պարտքի վարչութիւնը մտադիր է առեւտրական ծանուցումներու դրոշմաթուղթերուն գինը բարձրացնել և ատկէ գոյանալիք հասոյթը փոխարէն բռնելով, վերցնել լրագիրներու դրոշմաթուղթը։

ԲԱՐԵԿԱՐՄԱԿԱՆ ՊԱԶԱՐԻՆ վիճակահանութեան հազար ոսկինոց պարգեւը կը գտնուի վաղը քաշուելիք թիւերուն մէջ։

ԼՈՒՑԿԻՆԵՐԸ.— Թղթատարատան պաշտօնեաներէն Շէվգը պէյի մենաշնորհը տուեր է Օսմ. անանուն Ընկերութիւն մը կազմելու համար որ օտար երկիրներէ բերուած և օսմ. երկիրներու մէջ պատրաստուած լուցկիները մենավաճառի պիտի վերածէ և յարմար տեղեր լուցկի գործարաններ պիտի հաստատէ։

ԹՐԱՄՎԷՅՆԵՐՈՒ Ընկերութիւնը նկատողութեան առնելով այն ազգարարութիւնը թէ օրէնքներու և պայմանագրութեանց տրամադրութիւններուն համակերպելով բարենորոգումներ ըրած չըլլալուն համար մենաշնորհը պիտի ջնջուի, որոշեր է ժողով գումարել և բարենորոգումներու գործադրութեանը մասին խորհրդակցիլ։ Եթէ ելմտական յառաջիկայ տարիին մէջ ալ Ընկերութիւնը բարենորոգումներ չգործադրէ, մենաշնորհը պիտի ջնջուի։

—Ընկերութիւնը Պէշիքթաշի համար երկրորդ գիծ մըն ալ շինելու արտօնութիւն ուզեր է, բայց մերժողական պատասխան ստացեր է։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը Եւրոպայէն կարգ մը արագընթաց շոգենաւեր յանձնարարեր է, Մուտանիայի և ուրիշ մօտակայ նաւամատոյցներուն համար։ Այդ շոգենաւերը մօտերս Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի ժամանեն։

ՊԱՃԱՐԱԽՏ.—Սպարապետի Դուռը անասնաբոյժեր պիտի ղրկէ, Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշայի մէջ երեւան ելած պաճարախտին նկատմամբ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ Թանթավիզատէ Հաճի Խալիլ պէյ 1280 ոսկիի գնեց հելլենական Տամասքինի նաւաբեկ շոգենաւը որ Նիզամ կոչուեցաւ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանին եղբայրը պարսիկ կղերական Սէյֆիւտտէօվլէ, որ մայրաքաղաքս եկած էր, երէկ Հիճազ ուղեւորեցաւ։

ԿՐԵՏԷԻ նախորդ մէքթուպճի Ազիզ պէյին 1500 ղրուշ յատկացուեցաւ իբրեւ անպաշտօն վիճակի ամսաթոշակ։

—Նոյն նահանգին Լաշիտ գաւառին հաշուակալ Հիլմի էֆ. 500 ղրշ. ամսաթոշակով հանգստեան կոչուեցաւ։

ՄԻՏԻԱՅԻ մէջ (Սեւ ծով) անցեալ կիրակի Անտոնօղլու Քոսթաքիի նաւակներ պահելու տեղէն հրդեհ ծագելով այրեր է՝ մէջ գտնուած վեց նաւակներով և 20 հազար օխա ածուխով։ Կիցը գտնուած նաւակներ պահելու յատուկ ուրիշ տեղ մըն ալ այրեր է։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Երէկ իրիկուն Ֆիլ գաճիրէ շոգենաւով երկու հարիւրէ աւելի ուխտաւորներ Հիճազ ուղեւորեցան։

ՆԵՐՈՒՄ.— Գապագճըօղլու Ալի անուն մարդ մը, որ իբրեւ մարդասպան տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած ըլլալով եօթը տարիէ ի վեր Սինոպի բանտը կը գտնուէր, հիւանդագին վիճակին պատճառով ներման արժանացաւ և ազատ արձակուեցաւ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ Էտիրնէի տնօրէն Հաճի Շէֆիգ պէյ միևնոյն պաշտօնով Սէլանիկ փոխադրուեցաւ և անոր յաջորդեց Ռէուֆ պէյ։

ՖԱՐԹԱԼԻ թաղեպատական բժիշկ կարգուեցաւ Եանի Քոնթի էֆ.։

ՃԻՊԱԼԻԻ Ռէժիի գործարանին քարիւղ պահելու տեղէն առջի գիշերը հրդեհ ծագեցաւ, բայց ժամանակին կրցան առաջքը առնել։

ՊՈԼՍՈՅ Ջիչէք Բաղարէն սրընթաց արշաւող ձի մը երէկ Սավա անուն տղայ մը կոխոտելով մէկ ոտքը թեթեւապէս վիրաւորեց։

ՀՐԴԵՀ.— Այս գիշեր ժամ ութուկէսին Պոլսոյ Ջըբտան Գաբուի կողմը Ֆըրէնք փողոցը Թէժթավաճառ Եուվանի քաբուկէր խանութէն հրդեհ ծագելով այրեցաւ՝ վրան գտնուած երեք սենեակներով։ Խանութը 400 ոսկիի ապահովագրուած էր։ Իգտամ կ'ըսէ թէ ոստիկանութիւնը կասկածելով որ հրդեհը դիտմամբ ձգուեր է, քննութեան ձեռնարկած է։

ՍԻՐՔԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

Բերայի Սիրքին բացումը տեղի ունեցաւ երէկ գիշեր, հանդիսականներու բազմութեան մը ներկայութեամբ, որոնք մեծապէս հետաքրքրուեցան ձիամարզիկներու, լարախաղացներու փորձերէն, զրօսալի խաղերով խառն. Այս գիշեր, Բ. ներկայացում, յոյժ շահեկան յայտագրի մը համաձայն։

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Բարիզի թերթերէն 26 Փետրվ.

ԵՐԿՈՒ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պ. Պ. Բօլ Տէռուլէտ ու Մառսէլ Հապէռ Բօնփիլժօբիի բանտը նետուած են, ուր կը կարծուի թէ պիտի մնան մինչեւ իրենց դատավարութեան օրը։ Երեսփոխանական ժողովի երկու ամբաստանեալներուն խորհրդարանական անբռնաբարելիութիւնը ջնջելուն պէս, հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Բասք ձեւակերպական հարցաքննութեան մը ենթարկեց զանոնք։ Պ. Տէռուլէտ կրկնեց Պ. Բօյֆէի առջեւ բաժնները, յայտարարելով թէ զինուորները զօրանոցէն դուրս հանելու աշխատած էր։ Ասկէ զատ, Պ. Տէռուլէտ հետեւեալ նամակը ուղղեց նախարարապետ Պ. Շառլ Տիւբիւի.

«Պարոն Նախարարապետ.

«Ձեզի կը կրկնեմ՝ ինչ որ երէկ իրիկուն ըսի Պ. Բօյֆէի։ Պահապան զինուորներու կողմէ չեմ ձերբակալուած և ոչ ալ զինուորական իշխանութեանց ազդարարութեան անսաստելուս ու դուրս ելլել չուզելուս համար բանտարկուած՝ հոն գտնուող զօրավարներէն մէկուն հրամանին վրայ։

«Զօրանոցին մէջ զինուորներուն առջեւ ճառ խօսած և զանոնք ինծի հետ դէպ ի Նասիօնի հրապարակը տանիլ փորձելուս համար ձերբակալուած եմ։

«Ուրիշ ո և է զրոյց սուտ է։»

Նախապէս գրուած արգելքը վերցուած ըլլալով, երէկ Պ. Տէռուլէտ կրցաւ ընդունիլ իր քրոջը, հօրքրոջը և քանի մը բարեկամներու այցելութիւնը. Պ. Հապէռ ալ կրցաւ իր հօրը հետ տեսնուիլ։

Խուզարկութիւնները կը շարունակուին Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան գումարման տեղերուն մէջ, ինչպէս նաեւ գլխաւոր անդամներէն ալ շատերուն տունը։ Այդ խուզարկութեանց մեծ մասին ներկայ կ'ըլլան նաեւ ձերբակալուած երկու երեսփոխանները, որոնք շատ հանդարտ մտքի մը նշանները կը ցուցնեն, Երեսփոխանական ժողովին՝ իրենց խորհրդարանական անբռնաբարելիութեան իրաւունքը ջնջելուն լուրը գրեթէ ուրախութեամբ իմացան. Հարցաքննիչ-դատաւոր Պ. Բասք, կարելի եղածին չափ շուտ կ'ուզէ վերջացնել գործին նախնական քննութիւնները։ Կը յուսացուի որ դատավարութիւնը շատ չպիտի ուշանայ։

Զօրավար Ռոժէ՝ Բըթի Պլէօ լրաբերներէն մէկուն յայտարարեր է թէ բնաւ չէ լսած Պ. Տէռուլէտի այն խօսքերը՝ որոնցմով զէնքը դէպի Էլիզէ կը կոչէր։ Զօրավարը յարեր է թէ Պ. Տէռուլէտը ձերբակալած է անոր համար որ, հակառակ իր կրկնակի ազդարարութեանց, դուրս չէր ելած զօրանոցէն։

Ոստիկանութիւնը արգիլեց գումարում մը՝ զոր Հայրենասէրներու Դաշնակցութեան անդամները պիտի կազմակերպէին Սէն-Բօլ փողոցին մէջ, բողոքելու համար երկու երեսփոխաններու ձերբակալմանը դէմ։ Դաշնակցութեան ատենադպիրին հրաւէրով, անդամները ո և է ընդդիմութիւն չգործեցին կառավարութեան հրամաններուն դէմ։

Տարածուած լուրի մը համաձայն, կը կարծուի թէ Դաշնակցութեան կեդրոնին մէջ եղած խուզարկութեանց միջոցին երեւան հանուած են շատ մը նամակներու օրինակներ, որոնցմով դաշնակցութիւնը զինուորական բարձրաստիճան սպաներ կը հրաւիրէր անկարգապահութեան։ Այս լուրը՝ որ հաստատուած կը կարծուի դատական շրջանակներու մէջ, վերջին պահուն կը հերքուի Դաշնակցութեան պաշտպաններէն՝ Պ. Կոմիէ տը Ֆլանիէի կողմէ։

Այս դէպքերուն իբր հետեւանք, կառավարութիւնը մտադիր է ջնջել կարգ մը դաշնակցութիւններ, որոնք աւելի վնասակար կ'ըլլան երկրին քան թէ օգտակար. այն պարագային ուր կառավարութեան այս ծրագիրը գործադրութեան դրուի, ջնջուելիք առաջին դաշնակցութիւնները պիտի ըլլան Հայրենասէրներու և Հակահրէական Դաշնակցութիւնները։

ՕԳՈԴԻ ՄՕՌԻԻ ՁԿԱՆ ՍՇԱՐԱԿ 1385
Երլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.
Պարոնայք Սգոդ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ընծայած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ Ս. Ռ. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

Հեռագիր

ԲԱՐԻԶ, 28 փետրվ.— Զրոյց կայ թէ Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը նորէն պիտի ամուսնանայ։

— Ռուս դեսպանատունը կը հերքէ անգլիական լրագիրներուն այն լուրը թէ Զարը հիւանդ եղած ըլլայ։

—Ծերակոյտի մէջ վերադատումի կառավարական օրինագծին համար վիճաբանութիւն կատարուելու միջոցին Պ. Պէռանժէի խօսած ճառը մեծ տպաւորութիւն գործեց։

—Կը հերքուի այն լուրը թէ Փիլիպպեանց խնդրին համար եւրոպական տէրութիւնները միութիւն մը կազմած ըլլան Մ. Նահանգաց դէմ։

ԳԱՀԻՐԷ.— Չհաստատուեցաւ այն լուրը թէ Շէրքիլայի մօտ անգլեգիպտական զօրքերը պարտութիւն մը կրած ըլլան։ Նեղոսի բանակը հաւանօրէն կը յառաջանայ դէպ ի Տարփուր և Քորտոֆան։

ԼԱՀԷՅ.— Հոլանտայի կառավարութիւնը, Իտալիոյ և Անգլիոյ պատճառով, Պապին հրաւէր չղրկեց ընդհանուր զինընկէցութեան դեսպանաժողովին համար։ Շուէտ-Նորվէկիա ալ պիտի չմասնակցի Ֆինլանտիայի ռուսացուելու ձեռնարկին պատճառով։

ՀՌՈՄ.—Երեսփ. ժողովին մէջ հարցում եղաւ այն միջադէպին վրայ թէ Հռոմի ֆրանսական եկեղեցիին մէջ Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի հոգւոյն համար հոգեհանգիստ կատարուած միջոցին Րամբոլլա կարդինալը չէ ողջունած Իտալիոյ թագաւորին և կառավարութեան ներկայացուցիչները։ Արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեց թէ միջադէպը որ քաղաքական կարեւորութիւն մը չունի, արդէն փակուած է կառավարութիւնը գոհացնելու կերպով։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ քանի մը նահանգներուն մէջ յուզումը կը շարունակէ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Զարը չընդունեց Ֆինլանտայի նահանգային ժողովին այն պատգամաւորութիւնը որ Պետերսպուրկ գացած էր՝ Ֆինլանտիան ռուսացնելու նպատակով որոշուած միջոցներու թեթեւացումը խնդրելու համար։ Ֆինլանտիայի ժողովուրդին մէջ յուզումը և զայրոյթը օր ըստ օրէ կ'աւելնայ. Այրեր և կիներ իրենց ցաւը յայտնելու համար սուգի հագուստ կը կրեն։

ՀԱՎԱՆԱ.— Մաքսիմօ Կոմէզ ամերիկացի զօրավարի մը և երկու հազար զինուորի հետ Հավանա մտաւ։ Ժողովուրդը ցնծութեան մէջ է։

ՊԵՔԻՆ.— Չինաց կառավարութիւնը Թա Լիէն-Ուանի դէպքին համար պիտի բողոքէ Ռուսիոյ դէմ, յայտարարելով որ Ռուս կառավարութիւնը իրաւունք չունի Թա-Լիէն Ուանի ժողովուրդէն տուրք գանձելու։

ՄԱՆԻԼԱ.— Անցեալ օրուան հրդեհի միջոցին ամերիկեան զինուորները պատուհանէ մը նայող երկու անգլիացիներու վրայ կրակ ըրին բնիկ կարծելով։ Անոնցմէ մէկը մեռաւ և միւսը վիրաւորուեցաւ։ Անգլիոյ հիւպատոսը բողոքեց Օթիս զօրավարին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհելմ Բ. կայսրը յառաջիկայ շաբթուն Վիլհելմսհաֆէնի նաւահանգիստը պիտի երթայ և Քիաօ-Չէու ղրկուելիք ութ հարիւր նաւային զինուորներու մեկնումին ներկայ գտնուելով ճառ մը պիտի խօսի։ Ն. Վեհափառութիւն ներկայ պիտի գտնուի նաեւ նաւային քանի մը հազար զինուորներու երդման հանդէսին։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 28 փետր.— Ծերակոյտը այսօր շարունակեց վերադատումի օրինագիծին վիճաբանութիւնը։ Նախկին նախարար Պ. Թիլէ, դատական նախարար Պ. Լըպրէ և նախարարապետ Պ. Տիւբիւի ի պաշտպանութիւն խօսեցան։ Պ. Պ. Վալտէք Ռուսօ, Մօնի և Մօլէ հակառակ խօսեցան։ Ծերակոյտը 125ի դէմ 155 քուէով որոշեց ձեռք առնել օրինագիծին յօդուածներուն վիճաբանութիւնը։ Ծերակուտական Պէռանժէ հակածրագիր մը ներկայացուց որուն մէջ կայ սա յօդուածը թէ երբ վճռաբեկ ատեանը որոշէ որ հարկ է վերադատում կատարել, խնդրին էական մասին վրայ վճիռ արձակէ, առանց ուրիշ դատարանի մը ղրկելու։ Վիճաբանութիւնները վաղը պիտի աւարտին։

—Ծերակուտական Պ. Պէռանժէ օրինագիծին դէմ խօսելու միջոցին բուռն յարձակում մը ըրաւ Պ. Քընէ տը Պօրրէփէրի դէմ։ Այս վերջինը մենամարտի հրաւիրեց Պ. Պէռանժէն։

—Վճռաբեկ ատեանը հինգշաբթի իր որոշումը պիտի տայ Բիքառի գործին համար ձեռնհաս դատարանը սահմանելու խնդրին առթիւ։

—Հարցաքննիչ դատաւոր Բասք այսօր հարցաքննեց Պ. Բօլ Տէռուլէտը։ Խուզարկութեան պահուն Օռլէանեաններու քովէն գտնուեցան ապագայ պաշտօնատարներու ցանկը, որ պատրաստուած էր յաջողութեան պարագային մէջ գործադրելու համար։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

17 Փետրուար 1899
Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ծանրաչափ 765.
Ջերմաչափ զերոյէն վար.
Օդը ամպոտ:
Կէս օր.— Ժամը 6.4 :

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	1
Սէլանիկ	5	—
Իզմիր	—	1
Հալէպ	—	—
Էնկիւրի	—	6
Պրուսա	—	0
Արտանէկ	9	—
Պետերսպուրկ	7	—
Մոսկուա	9	—
Բարիզ	4	—
Վիեննա	2	—
Օտեսա	9	—
Սոֆիա	6	—
Աթէնք	—	0

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Քիչ մը ալեկոծուած :

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	26	01
Ամէնէն բարձր գին	»	26	01 1/2
Ամէնէն վար գին	»	25	39
Ռումէլիի երկթ. զոգ.	Ֆր.	117	25
Ամէնէն բարձր գին	»	117	50
Ամէնէն վար գին	»	116	87

ԲԱՑՈՒՄ 17 Փետր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	26	05 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	117	87 1/2
Օսմանիյէ		422	50
Ռէժի		300	—
Օսմ. Պանքա		12	
Քրէտի Ժէնէրալ Օթօմ.		6	20
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Օ. Ո.	4	10
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	35
Թրամվէյ բաժնեթ		230	—
» [illegible]		235	—
» պարտաթ.	Ֆր.	502	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	299	50
Քարտիֆ և Փոլոն	»	169	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	—	—
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռումէ. երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	2[illegible]
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	52	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	07
Մէճալիք	»	86	-
Ռուսայի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	54

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	30
» » » չէք	»	110	20
Բարիզ » »	Ֆր.	22	98 1/4
» » » չէք	»	22	61
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 28 Փետր.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	47	50
» » » Գ.	»	28	—
» » » Դ.) բաց.	»	23	37 1/2
) զոց.	»	23	50
Փոխառութիւն Դասապա	»	84	—
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	87
Այտընի երկաթուղի	»	12	50
Եգիպտական Միացեալ	»	108	25
Անգլ. Քոնսոլիտէ		111	50
Հելլենական 5 %	»	44	50
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	43	—
Ռանթ » 4 %	»	36	75
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	95	—
» նոր » 6 % 1892	»	93	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	350
Դրամազեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 28 Փետր.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ. } բաց.	Ղրշ.	23	75
} զոց.	»	23	90
» » » Բ.	»	48	10
» » » Գ.	»	28	35
Օսմանիէ	»	429	50
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	118	75
Օսմ. Ռէժի	»	298	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	575	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	103	—
Քրէտի Լիոնէ	»	894	—
Պանք տը Բարի	»	——	—
Ռուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	95	90
Սպանիական արտաքին	»	55	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	2[illegible]5
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 28 Փետր.

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	117	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	350

ՎԻԵՆՆԱ, 28 Փետր.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	95
Ռումէլիի երկաթուղի	»	63	-
Օսմ. Ռէժի	»	135	37

Տես Դ. երես՝ Պոյալը Հաուսի հրատարակութիւնները։

LE BIOGENE DE
H. ROSALT
ԿԵՆՍԱՏՈՒ ԴԵՂ
Հ. ՌՕԶԱԼԹԻ
Կլիսէրօֆօսֆաթներու, քօլայի, գօզայի, քինայի, բէբթօնի բաղադրութիւն մ'է այս, շաքարահամ հատիկներու ձեւով պատրաստուած։ Մտաւոր և մարմնաւոր հոգնութեանց ենթակայ և կամ այդ տեսակ հոգնութիւններէ սպառած անձանց համար անհրաժեշտ դեղ մըն է այս։ Կը գտնուի ամէն ծանօթ դեղարանաց մէջ։ 61 22—26

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000.000

ՓԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, ասոր հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒՐԷՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Գանք Օթոմանի վարի քովը Վիքթորիա խան, գետնայարկ թիւ 1

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տղայոց «Լուսաբեր», ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 ղահեկան։ Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ նաեւ բարոյական և հրահանգիչ մանր յօդուածներ։ Շատ օգտակար ամէն պզտիկի։

Հաւաքումն վկայութեանց, երես 488, գին 4 ղահեկան։

Ներածութիւն (մասն Ա.) երես 318, գին 10 ղահեկան։

Ներածութիւն (մասն Բ.) երես 200, գին 7 ղահեկան։

Բառարան Ս. Գրոց, երես 635, գին 20 ղահեկան։

Պատմական ապացոյց Քրիստոսի Յարութեան, երես 72, գին 20 փարա։

Քննութիւն «Վերոսի», երես 137, գին 1 ղահեկան։

Քրիստոնէութիւն եւ հրաշք զարդիս, երես 75, գին 20 փարա։

Ցանուն Նորա, երես 206, գին 4 ղահեկան։

Պատմութիւն բարեկարգութեան, երես 862, գին 28 ղահեկան։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի Չիւնճան Հըլար Եօգուշու։ 173

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տէր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաառատին ցաւած ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ նուրբ, հաչակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմբրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ, առանց ցաւի ակռահանութիւն։

Տ. Գ. Ջենանները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամեն օր, ([illegible]) հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղին։

[illegible] կրնան գիտնալ իրենց բնակարանն, [illegible]

Լ'ԱՆՔՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռօտոլֆ Հօյօս, Դիր-ն խապան.
» Ժօզէֆ Հօյօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլոմօն Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒԽՍԹՕՖԼԸ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889ի
ԵՐԿՈՒ
ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆԸ

Եւ Գուխոֆլը անունը ամբողջովին գրուած, միակ երաշխաւորութիւն են յաճախորդին համար։

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍ ԱՒ ԾԱԹԱՁՕԾ ՃԵՐՄԱԿ ՄԵՏԱՂԷ

Առանց ուշադրութիւն ընելու գիներու մրցման՝ զոր կարելի չէ մեզի դէմ մղել առանց վար տեսակ ապրանքներու, մենք ամէն ատեն լաւ տեսակ ապրանքներ կը ստանանք և սա սկզբունքին հաւատարիմ կը մնանք, որ մեր յաջողութեան գաղտնիքն եղած է Լաւագոյն ապրանք, կարելի եղածին չափ աժան։

Յաճախորդին միտքը չի շփոթելու համար, պահած ենք նոյնպէս [illegible] ֆաբրիքն այն սկզբունքը զոր անհրաժեշտ և բաւական կը համարինք, մեր [illegible] փորձառութեամբ։

Միակ երաշխաւորութիւնը յաճախորդին, մեր ապրանքներուն, հոս կցեալ գործարանի նշանը և Գուխոֆլը անունն է, ամբողջովին գրուած։

Կ. Պոլսոյ մեր միակ ներկայացուցիչներն են Մ. Մ. Պօրթօլի եղբարք, Պօն Մարշէ 354 Բերայի շիտակ ճամբան, ուր յաճախորդները կատարելապէս ապահով են, ՄԵՐ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ, թէ ոև է վաճառական նիւթ չի ծախուիր իրենց, իբր ապրանք մեր վաճառատան։
ԳՈՒԽՍԹՕՖԼԸ ԸՆԿ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	26,504,000
Տարեկան հասոյթ	»	58,937,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ, բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիաեան խան. 20 21 22

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ
Մարսիլիայ և Պոնտոսի [illegible] բանող

ԺԱՄԱՆՈՒՄ
Մարտ 6 Մենկրէլի Անատոլու եզերքէն։
» 2 Լա Կօլ Անվերսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ
Մարտ 1 [illegible] Սամսոն, Տրապիզոն, Բաթում և Նովորոսիսք,
» 7 Մենկրէլէ Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible] ուղեւորութեան և այլ ևն գիտելեաց համար
Դիմել առ գործակալատուն
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
575 Թօփհանէ, քարափին վրա

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվրբուլ և Միջերկրականի [illegible]

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Փօթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2468
Ուրանիա	7268	Ադլաս	2393
Բավօնիա	5587	Սարակոսա	2168
Սէֆալօնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիքիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1644	Լուքանիա	12950
Գասգոնիա	4845		

Ալէբբօ շոգենաւը, նաւապետ Հավիսթըն, հոս հասաւ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակալատուն
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրիա խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հիւլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Արկանօ	1069	Դօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Դօնկօ	2908	Կրօտօնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սափֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	395	Հիբօ	775	Մարքէլլօ	3709	Սքիրիօ	1735
Արիոսդօ	2377	Ֆէտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Քասանօ	[illegible]	Ֆօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1037	Սթէրօ	1200
Քօրօտինօ	1264	Ֆուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Քր սվօ	1076	Ֆրատօ	1718	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ապիլսըն	[illegible]
Քրիւնօ	841	Ֆինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	[illegible]
Քրֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթէլօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ժիւնօ	1030	Օնթարիօ	4036	Թօրքուաթօ	487
Գալիբսօ	1337	Իչադօ	1481	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	[illegible]
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	854	Քօլբինօ	2807	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտիա	1828	Քօվնօ	1700	Բէլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1055	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2596
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	[illegible]	1663	Խէնօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1648	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4233	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Լօրէնզօ շոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառքով Հիւլէն հոս հասած պարպած և Օտեսա ուղղեւորած է։

Տօրօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառքով Հիւլէն մեկնած է ամսոյս 20ին և մարտ 6ին հոս կ'սպասուի։

[illegible] շոգենաւը, նաւապետ Պօյդ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և մարտ 3ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար, ուսկից պիտի մեկնի Նովորոսիսք և Օտեսա երթալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉՕ
Թիւ 17—18, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ԹԷՕՏՈՐ ԱԹԻՖԱԼ
Հիւրէյ խան, թիւ 2—3, Վոյվոտա, Ղալաթիա

Առաջնակարգ ընկերութիւն մ'է աս, եր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։
[illegible] ԹԷՕՏՈՐ ԱԹԻՖԱՆՈՒ

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՑՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՑԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դշ.	16 28	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ.	17 1	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ ճաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէրութ եւ Քիոս)։
Եշ.	8 2	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ.	18/2	Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր.	19 3	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի-

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, [illegible], [illegible] և Սեւ Ծովի [illegible]

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	
Քամպէս	3000	Թիպս	[illegible]
Անպիս	3000	Նէֆթիս	[illegible]
Թէպըը	3000	Ըսալիս	[illegible]
[illegible]	3000	Պէրա	[illegible]
Զարոս	3000	Աֆրիկա	[illegible]
Օսմանլի	3000	Կասդըռն	1500
[illegible]	2500	Կուլէն	1800

Թէպոս շոգենաւը, նաւապետ Պրաուն, ամսոյս դէպի 22ին Լիվրբուլէն հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռիխթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (189)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Գ.

ՄԱՅՐ ԼԱՆԿԼՕԱՅԻ ՏԱՀԱՏԱՆՋՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մայր Լանկլօայի և Բլէզի հօն հասնիլը Ալպէռ Անտրէնի հետ, նոր արտաշարժ տեսարանի մ'առիթ եղաւ, ընկեցիկ տղուն փոքրիկ չապիկին ու քօթանակին պատճառաւ, զորս Լէօնթին մէկէն ճանչեց իբրև իր ձեռքին գործը։

Ծառայ մը վերջ տուաւ տեսարանին.

—Ճաշը պատրաստ է ըսելով։

Գնացին ճաշարանը և սեղանի նըստան։

Աւելորդ է ըսել թէ Անտրէի մայրն ամենուն ուշադրութեանը, հոգածութեանն ու մեծարանացն առարկայ եղաւ։ Հազիւ ճաշեց, բայց ո՜րչափ գորովով կը նայէր իր որդւոյն, իր փըրկչին ու Բլէզին։

Ինչպէս որ իմացուցեր էր կնոջը, Պ. Տէշարմ, աղանդերին ժամանակ հարցուց Բօլին Լանկլօայի թէ իր աղջիկը կ'ուզէ՞ր ամուսնութեան տալ Անտրէի։

Մայր Լանկլօա չկրցաւ ինքզինք բռնել. ուրախութիւնը մեկէն պայթեցաւ։ Ցատկեց ելաւ սեղանէն՝ տապալելով իր աթոռը, և յայտնեց թէ նստողներուն ամենն ալ պիտի համբուրէր, Պ. Տէշարմէն սկսեալ, և անմիջապէս գործի սկսաւ, բերկրութեամբ տեսնելով որ ամէն այտերն իրեն կ'երկննային իր խոշոր և հնչուն համբոյրներն առնելու։

Ճաշէն աւարտելէն ետև, տիկին Լանկլօա մէկ կողմ առաւ Պ. Տէշարմը.

—Բան մ'ունիմ ձեզի պատմելու, ըսաւ, միանգամայն խորհուրդ պիտի խնդրեմ ձեզնէ.

—Պատրաստ եմ ձեզ լսելու, սիրելի Բօլին, պատասխանեց Պ. Տէշարմ, և առաւ իր սենեակը տարաւ զայն, նստեցուց, ինքն ալ նստաւ ըսելով.

—Խօսեցէք տեսնեմ։

Մայր Լանկլօա վայրկեան մը մտածելէ ետև՝ խօսիլ սկսաւ.

—Պարո՛ն Հանրի, ըսաւ, ձեզի յայտնելիքս կրնամ ամենուն ալ յայտնել, աղջիկէս զատ. բաներ կան զորս կ'ուզեմ մոռցընել տալ անոր. բաներ ալ կան, զորս պէտք չէ երբեք գիտնայ։

Եւ պատմեց Պ. Տէշարմի թէ ինչ կերպով իմացեր էր Պ. Օկիւստ Պլէզօի Փարիզ բնակիլը. թէ ինչպէս այն թշուառականը կարծելով թէ այն կերպով արգելք պիտի դնէր Լէօնթին Լանտէի բժշկուելուն, առևանգեր էր Բլէզը տօքթէօր Մօրանի տունէն՝ առանց գիտնալու թէ իր աղջիկն էր. թէ ինչպէս մեծ Պէռնարի և արուարձանին երկու գործաւորներուն աջակցութեամբ գտեր էր Բլէզը Ժօանվիլի տան մէջ.

—Աղջկանս աղաչանքին չդիմանալով, շարունակեց տիկին Լանկլօա, Պլէզօն փոխանակ արդարութեան յանձնելու, թող տուի որ գնայ։ Անզգամը ժամանակ ունէր փախչելու և ինքզինքը ծածկելու։ Այս առտու, երբ ոստիկանութեան տեսուչ մը քանի մը ոստիկաններով տունը գնաց զինքը ձերբակալելու, տակաւին հոն էր…։ Աստուած անպատիժ չպիտի թողուր այն ճիւաղը…։ Մեծ Պէռնար, զոր այս առտու տեսած էի արդէն, ժամ երեքին միջոցները նորէն վազեց եկաւ տունս, և իմացուց Պլէզօի եղերական վախճանը։ Լը Բոնէ լրագիրն այս իրիկուն տուած էր Ռօա—տը—Սիսիլ փողոցին մէջ անցած դէպքին գլխաւոր պարագաները, վաղն ալ ամէն լրագիրներուն մէջ պիտի կարդացուի անշուշտ։

Մայր Լանկլօա պատմեց յետոյ իրեն և Կարկասի միջև անցածը. այսինքն Պլէզօի Ժօանվիլ գտնուած միջոցին Կարկասի երթալ իր այն վաղեմի բարեկամին բոլոր ունեցածը կողոպտելը։

Պ. Տէշարմ աչքը խոշոր բացաւ զարմանքով։

—Ոսկին և արժեթուղթերն իմ քովս են, անտուկիս մէջ, շարունակեց մայր Լանկլօա։ Չեմ գիտեր որչափ գումար կը ներկայացընեն. չկրցի համրել. բայց Պլէզօի խօսքին նայելով, երեք միլիոնէն աւելի են եղեր…։ Եթէ այդ մեծ հարստութիւնն իր անտուկին մէջն էր, ըսել կ'ըլլայ թէ Կարկաս երեք միլիոնէն աւելի յանձնեց ինծի այս առտու։

Արդ պարո՛ն Հանրի, այն միլիոնները կը նեղեն զիս և անոր համար է որ ձեր խորհուրդը կը պահանջեմ։

—Տեսնենք ինչ կրնանք ընել յաւագոյն, ըսաւ Պ. Տէշարմ. բայց դուք արդէն բան մը չմտածեցի՞ք, Բօլի՛ն,

—Անշուշտ, պարո՛ն Հանրի, երկարօրէն խորհեցայ։ Նախ որոշեցի առնել զանոնք ոստիկանութեան տեսչին տանիլ և ըսել. ըրէք ինչ որ կ'ուզէք…։ Բայց ետքը մտածեցի որ զիս հարցաքննելով կը հարկադրեն շատ մը բաներ պատմել զորս պէտք չունիմ ամէնուն յայտնելու։ Ես հետաքրքրութեան նիւթ ըլլալու բաղձանք չունիմ. և չեմ ուզեր աղմուկ հանել աղջկանս շուրջը…։ Անիրա՞ւ եմ, պարո՛ն Հանրի։

—Ոչ, ոչ, կը հաւնիմ ձեր ընթացքին։

—Ասկէ զատ, կը հարկադրուէի ըսելու թէ Կարկաս կողոպտեր էր Պլէզօն։ Խեղճը Փարիզի մէջ է, թիարանէն փախած. իսկոյն կը բռնեն զինքը, և փոխանակ այն պաշտպանութեան և փոքրիկ հարստութեան զորս խոստացայ իրեն, ձեր վրայ յոյս դնելով, Պարո՛ն Հանրի, վասն զի ես բան մը չեմ կրնար ընել, ինքզինք նորէն ոճրագործ ատեանին առջև կը տեսնէր և վերստին թիարանի կը դատապարտուէր…։ Արդէն ամօթ կ'զգայ իր անցեալին վրայ։ Զինքը պիտի մոռնէ սրտին մէջ, և դուք գեղեցիկ գործ մը պիտի ընէք, պարո՛ն Հանրի այդ վաղեմի ոճրագործը չարեաց վիհէն կորզելով։

—Որովհետև այդ մարդն յայտնեց ձեզի Անտրէի ծնունդին գաղտնիքը, Բօլի՛ն, պարտական ենք իրեն. ես կը կատարեմ այն խոստումը զոր ըրած էք իրեն։ Կրնաք իմացընել իրեն թէ ես կը ջանամ ներում ձեռք բերել իրեն համար, և ապագան ալ կ'առնեմ վրաս։

Տեսնենք հիմա թէ ինչ պիտի ընէք Պլէզօի միլիոնները։ Անշուշտ մեծագոյն մասը չարութեամբ վաստկուած ըլլալով, պէտք էր տէրերուն վերադառնալ, որոնցմէ որ գողցուած կամ յափշտակուած էր. բայց չենք ճանչեր զանոնք, և խորհուրդ չեմ տար ձեզի որ փնտռելու ելնէք։ Կ'ուզէ՞ք Պետութեան անտուկին յանձնել այդ միլիոնները։ Այն պարագային մէջ, ձեր անունը չյայտնելով՝ կրնաք փոխանորդ կարգել նոտար մը կամ ուրիշ պաշտօնատար անձ մը։ Պետութիւնը կ'ընդունի այդ երեք միլիոնը, ինչպէս որ յաճախ կ'ընդունի աւելի փոքր գումարներ։

(Շարունակելի)